

**STRATEGIJA ZA SMANJENJE
ENERGETSKOG SIROMAŠTVA
ZA OPĆINU ČELIĆ
(2024- 2029)**

STRATEGIJA ZA SMANJENJE ENERGETSKOG SIROMAŠTVA

ZA OPĆINU ČELIĆ

(2024- 2029)

IZDAVAČ

Općina Čelić
Ul. Alije Izetbegovića 60/2
75 246 Čelić
web: www.opcinacelic.ba

AUTOR

Dr.sc. Asim Pandžić, vanredni profesor
Univerzitet u Tuzli, Filozofski fakultet- Odsjek za socijalni rad

KOAUTORI

Nahida Muratović, dipl. ecc
Općina Čelić

Alma Ljaljić, Ba sociologije
Centar za socijalni rad Čelić

**PODRŠKA
TOKOM
IZRADE**

Dr.sc. Džemila Agić, Centar za ekologiju i energiju Tuzla

Mr.sc. Vanja Rizvić, Centar za ekologiju i energiju Tuzla

Izrada “Strategije za smanjenje energetske siromaštva za Općinu Čelić (2024- 2029)” je aktivnost u okviru treće faze projekta: “Inovacije u EE i OE za bolje prilagođavanje klimatskim promjenama i smanjenje siromaštva“, koji realiziraju Caritas Švicarske i Centar za ekologiju i energiju.

SADRŽAJ

Uvod.....	7
Metodološki pristup izrade strategije.....	8
Obrazloženje energetske siromaštva.....	9
Energetsko siromaštvo u EU i BiH.....	11
Evropska unija.....	11
Bosna i Hercegovina.....	12
Odgovor na energetsko siromaštvo.....	13
Mjerenje energetske siromaštva.....	13
Rješavanje energetske siromaštva mjerama energetske efikasnosti.....	14
Podrška prihodima onih koji žive u energetskom siromaštvu.....	15
Strateška platforma.....	16
Situaciona analiza.....	16
Demografska struktura stanovništva.....	16
Socijalna struktura stanovništva.....	17
Geografske i stambene karakteristike.....	18
Energetske karakteristike.....	20
Povezanost strategije sa postojećim strateškim dokumentima i zakonima.....	21
Strateška vizija.....	21
Strateški ciljevi.....	22
Indikatori i definicija energetske siromaštva.....	23
Koordinacija i odgovornost za energetsko siromaštvo.....	23
Programski ciljevi i mjere.....	24
Strateški cilj 1. Ublažiti rizik energetske siromaštva programima socijalne pomoći.....	24
Programski cilj 1.1. Uspostaviti sistem mjerenja i efektivnog ciljanja energetske siromaštva domaćinstva.....	24
Mjera 1.1.1. Identifikacija, praćenje i mapiranje žarišnih područja energetske siromaštva domaćinstva.....	24
Programski cilj 1.2. Osigurati socijalne programe finansijske pomoći za smanjivanje energetske siromaštva.....	25
Mjera 1.2.1. Novčana pomoć za subvencioniranje troškova električne energije.....	25
Mjera 1.2.2. Novčana pomoć za subvencioniranje troškova grijanja utoku grijne sezone ...	26
Strateški cilj 2. Podići svijest i znanje građana o prevenciji i prevazilaženju rizika energetske siromaštva.....	27
Programski cilj 2.1. Osigurati energetske pregled i savjetovanje za energetske ranjiva domaćinstva.....	27
Mjera 2.1.1. Provjere i savjetodavne intervencije za energetske ranjiva domaćinstva.....	27
Programski cilj 2.2. Edukacija građana i organiziranje edukativno-informativnih događanja na temu energetske siromaštva i energetske efikasnosti.....	28
Mjera 2.2.1. Organizacija edukacija u oblasti energetske efikasnosti.....	28
Mjera 2.2.2. Informisanje i savjetovanje u pripremi dokumentacije za prijavu na javne pozive za sufinansiranje energetske efikasnosti.....	28
Mjera 2.2.3. Organizacija edukacije u oblasti energetske efikasnosti u javnim ustanovama.....	29
Programski cilj 2.3. Javne kampanje na temu energetske siromaštva i energetske efikasnosti.....	29
Mjera 2.3.1. Kampanje „energetske pismenosti“ i „energetske efikasnosti“.....	29
Mjera 2.3.2. Finansiranje i sufinansiranje organizacijama civilnog društva za projekte iz oblasti energetske siromaštva.....	30
Strateški cilj 3. Smanjiti rizik energetske siromaštva razvojem održivog, energetske efikasnog socijalnog stanovanja.....	31

Programski cilj 3.1. Integrisati mjere energetske efikasnosti i mjere socijalne politike	31
Mjera 3.1.1. Unapređenje standarda energetske efikasnosti (grijanje, topla voda, el. energija) uz visoke stope sufinansiranja za energetske siromašna domaćinstva	31
Mjera 3.1.2. Unapređenje standarda ovojnice postojećih individualnih i kolektivnih stambenih objekata uz visoke stope sufinansiranja za energetske siromašna domaćinstva	32
Mjera 3.1.3. Mali energetske paketi efikasne tehnologije za energetske siromašna domaćinstva	32
Programski cilj 3.2. Energetska obnova stambenih jedinica i sprovođenje mjera za uštedu energije	33
Mjera 3.2.1. Unapređenje standarda ovojnice postojećih individualnih stambenih objekata za domaćinstva u riziku od energetske siromaštva	33
Programski cilj 3.3. Unapređenje sistema zagrijavanja stambenih objekata	34
Mjera 3.3.1. Pomoć u zamjeni neefikasne grijne tijela za domaćinstva u riziku od energetske siromaštva	34
Programski cilj 3.4. Podsticanje primjene obnovljivih izvora električne energije	34
Mjera 3.4.1. Sufinansiranje nabavke i ugradnje solarnih panela za domaćinstva u riziku od energetske siromaštva	34
Akcioni i finansijski plan i praćenje	36
Akcioni plan	36
Finansijski plan	42
Monitoring i evaluacija	44
Anexi:	45
Anex 1. Grupe domaćinstava pogođene energetske siromaštvom	45
Anex 2. SWOT analiza	46

Uvod

Energetsko siromaštvo za sve veći broj ljudi u BiH predstavlja veliki izazov, a izvlačenje ranjivih građana iz njega trebao bi biti jedan od hitnih zadataka svih nadležnih institucija od lokalnih zajednica do državnog nivoa. Ključni uzroci energetskog siromaštva leže u kombinaciji niskog dohotka, visokog izdatka raspoloživog dohotka za energiju i loše energetske efikasnosti, posebno u pogledu izvedbe stambenih objekata. Polazeći od okvira energija-životna sredina-siromaštvo, smatra se da je siromaštvo ukorijenjeno u samoj prirodi domaćinstva, njegovog kapitala i humanog kapaciteta. S tim u vezi na siromaštvo se može gledati s tri različita aspekta: sa aspekta prihoda, sa aspekta osnovnih potreba i sa aspekta sposobnosti. Strategijom će se uzeti u obzir sva tri aspekta siromaštva i nastojanju da ih unaprijedi.

Mnoge općinske i/ili gradske uprave su već razvile strategije energetske efikasnosti, koje uglavnom samo djelimično ili čak negativno utiču na najugroženije osobe. Lokalne vlasti i vlade moraju osigurati da se negativni društveni rezultati izbjegnu ili nadoknade kreiranjem politika koje će to uzeti u obzir i/ili ih povezati s mjerama koje se suprotstavljaju svim rizicima. Općinske i/ili vladine energetske politike mogu različito uticati na siromaštvo i nejednakost. To je slučaj, npr. kada politika pruža ekonomsku podršku grupama s nižim prihodima, smanjujući siromaštvo, ali još više koristi grupama s višim prihodima, čime se povećava jaz u bogatstvu među tim grupama. Neciljane sveobuhvatne subvencije koje podržavaju upotrebu fosilnih goriva mogu izgledati kao najlakši način da se ponudi brza pomoć domaćinstvima i preduzećima. Ipak, vjerovatno će povećati nejednakost tako što će najviše koristiti grupama s višim prihodima. Ove politike također mogu povećati osjetljivost domaćinstava na promjenjivost cijena fosilnih goriva, umjesto da podstiču prelazak na čistije, otpornije izvore energije.

Cijene električne energije i energije za grijanje su znatno uvećane u toku posljednje dvije godine, a očekuje se da će u narednim godinama troškovi električne energije i energije za grijanje značajno porasti u BiH i mnogo će više ljudi iskusiti energetsko siromaštvo u različitim stupnjevima, a najviše će biti pogođene najugroženije demografske skupine. Pristup energetskim uslugama je ključan za socijalnu uključenost. Odgovarajuće grijanje, hlađenje, rasvjeta i energija za napajanje uređaja osnovne su usluge na kojima se temelje pristojan životni standard i zdravlje ljudi. Veoma je važno imati na umu, da je potrebno poboljšati pristup socijalnim uslugama korisnicima koji imaju nizak nivo prihoda i obrazovanosti što rezultira malim prihodima domaćinstva, koji obično ne pokrivaju osnovne troškove. Također, uvažavajući problem energetskog siromaštva profesionalni socijalni radnici mogu doprinijeti boljoj socijalnoj mobilizaciji.

Strategija za smanjenje energetskog siromaštva postaje nužnost u situaciji poskupljenja energenata i sve veće energetske isključenosti kako siromašnih slojeva društva tako i onih koji su u riziku od siromaštva, u kojoj su na udaru najranjiviji, i kada će budžeti, u padu ekonomskih performansi, biti nedovoljni za smanjenje broj ranjivih i energetski siromašnih domaćinstva. Kad se sve uzme u obzir, višestruka dobrobit od rješavanja problema energetskog siromaštva može izravno potaknuti privredni rast i prosperitet. Dok neodrživo korištenje energije ima za posljedicu usporavanje privrednog i društvenog rasta, sprečava smanjenje siromaštva i humanog i održivog socijalnog razvoja, te nepovoljnog uticaja na zdravlje stanovništva. Na siromašne se često gleda kao na statističku kategoriju koju treba identifikovati, istražiti i vremenom smanjivati. Strategijom će se posmatrati siromašni kao aktivni učesnici u procesima smanjenja siromaštva i humanog razvoja.

Prvi dio Strategije daje metodološki pristup i obrazloženje energetskog siromaštva, njegovog stanja u Evropskoj uniji i Bosni i Hercegovini, te odgovora na energetsko siromaštvo. Drugi dio je Strateška platforma koja sadrži: situaciona analiza, viziju i strateške ciljeve. Zatim definirani indikatori i definicija energetskog siromaštva te nadležnost institucija i njihova koordinacija. Treći dio, razrađuje strateške ciljeve na prioritetne ciljeve i mjere koje će se realizovati u cilju sjenjenja energetskog siromaštva uzimajući u obzir nivo prihoda, edukacije građana o energetskom siromaštvu i rješavanju izazova s kojima se susreću, te mjere energetske efikasnosti. Prvi tip mjera

odnosi se na direktno povećanje raspoloživog dohotka domaćinstva, tipično kroz različite oblike direktne finansijske pomoći. Drugi tim mjera odnosi se na indirektno smanjenje izdataka za potrošnju energije povećanjem nivoa znanja i informiranost građana. I treći tip mjera doprinosi direktnom smanjenju izdataka domaćinstava za energiju, fokusiranjem na smanjenje potrošnje energije, poput npr. energetske efikasnosti stambenih objekata i kućanskih uređaja, korištenje obnovljivih izvora energije te time ujedno doprinijeti pozitivnim efektima na okoliš i održivi razvoj. U četvrtom dijelu je opisan akcioni plan i način praćenja implementacije strategije. U Aneksu je data SWOT analiza i tabela grupa domaćinstava pogođenih energetskim siromaštvom.

Metodološki pristup izrade strategije

Izrada Strategija za smanjenje energetskog siromaštva dio je treće faze projekta (*Faza energetske efikasnosti III*) "Inovacije u energetskoj efikasnosti i obnovljivoj energiji za bolje prilagođavanje klimatskim promjenama i smanjenje siromaštva", koji implementira Centar za ekologiju i energiju (CEE) Tuzla u saradnji sa Caritas Švicarske (CaCH).

Metodološki pristup izradi Strategije urađen je u skladu sa „Smjernicama za planiranje smanjenja energetskog siromaštva za jedinice lokalne i regionalne samouprave”, izrađenih u okviru projekta CO-EMEP, Preporuci komisije (EU) 2020/1563 o energetskom siromaštvu, Direktivi o energetskoj efikasnosti 2012/27/EU Evropskog parlamenta i Vijeća o energetskoj efikasnosti, izmjeni direktiva 2009/125/EZ i 2010/30/EU i stavljanju izvan snage direktiva 2004/8/EZ i 2006/32/EZ, Direktivi o električnoj energiji Direktiva (EU) 2019/944 Evropskog parlamenta i Vijeća o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije i izmjeni Direktive 2012/27/EU, te Mišljenju Stručna grupe za zapošljavanje, socijalna pitanja i privredu SOC/717 Rješavanje problema energetskog siromaštva i otpornost EU-a: izazovi iz privredne i socijalne perspektive.

Dokument je uzeo u obzir i mjeru 2.5.5. Osigurati socijalne programe za smanjivanje energetskog siromaštva, sadržane u Prioritetu 2.5. Smanjivati siromaštvo i socijalnu isključenost, Strategije razvoja Federacije Bosne i Hercegovine u kojoj se navodi „Da bi se osiguralo minimalno, finansijski pristupačno i pouzdano snabdijevanje energijom tj. da „niko nije zapostavljen“ u ovoj oblasti, treba planirati i provoditi programe socijalne zaštite ugroženih kupaca primjenom koncepta smanjenja energetskog siromaštva, što između ostalog, podrazumijeva i podršku za poboljšanje energetske efikasnosti, te razmatranje, izradu i implementaciju socijalnog akcionog plana u oblasti energetike u FBiH“.

Prilikom izrade Strategije vođeno je računa da se svi postupci vode u skladu sa Uredbom o izradi strateških dokumenta U Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“ broj: 74/19) definisana je metodologija kojom su propisani koraci u procesu izrade i sadržaj strateških dokumenata. U početnoj fazi procesa izrade Strategije, potpisan je Sporazum sa načelnikom Općine Čelić, Broj: 02-45-3250/23 na osnovu kojeg je formirana radna grupa za izradu Strategije sastavljena od predstavnika lokalne samouprave i centra za socijalni rad koja je usmjeravala dinamiku i proces izrade Strategije.

Proces izrade Strategije počeo je analizom svih strateških i drugih dokumenata koji su bili dostupni (europski, regionalni, državni, federalni, kantonalni), a koji tretiraju oblast energetskog siromaštva. Potom su uslijedile radionice u okviru kojih je urađena je početna situaciona analiza, te produbljena situaciona analiza sa SWOT matricom. Tokom narednih radionica raspravljalo se o prijedlozima vizije, strateških ciljeva, prioriteta i mjera za rješavanje pitanje energetskog siromaštva. Na osnovu toga izrađen je akcioni plan. U toku izrade Strategije kontinuirano su vođene konsultacije sa svim učesnicima procesa.

Obrazloženje energetske siromaštva

Pitanja upotrebe energije, životne sredine i siromaštva su veoma tijesno povezana i nalaze se u međuzavisnom odnosu. Sposobnost domaćinstva da priušti potrebnu količinu energije pokazuje samo jedan segment složenih međuzavisnosti između energije, životne sredine i siromaštva.

U svijetu ne postoji jedinstvena definicija niti metodologija za utvrđivanje koje grupacije stanovništva spadaju u energetske siromašne populacije. Pojedine evropske zemlje primjenjuju definicije prilagođene njihovim životnim uslovima. U Bosni i Hercegovini ne postoji jasna definicija energetske siromaštva, niti metodologija i indikatori za utvrđivanje i praćenje energetske siromaštva.

Energetsko siromaštvo predstavlja veoma širok pojam. Tretira se kao višedimenzionalan problem koji proizilazi iz nepostojećih/inefektivnih socio-ekonomskih šema, a što je dodatno popraćeno neadekvatnim sistemima proizvodnje i potrošnje energije. Prelazak na liberalizovano energetske tržište, bez uspostavljenih mehanizama zaštite potrošača i kontinuirani rast cijena energenata predstavlja poseban problem u državama gdje je cijena energenata bila regulisana i subvencionirana od strane države

Dvije najčešće korištene definicije energetske siromaštva u naučnoj literaturi su: „Domaćinstvo je energetske siromašno ukoliko bi trebalo trošiti više od 10 % svojih prihoda da održi dom adekvatno toplim”, „Nemogućnost zagrijavanja doma i podmirivanja osnovnih energetske potrebe do društveno i materijalno potrebnog nivoa” uz „narušeno fizičko i mentalno zdravlje i smanjenje mogućnosti učestvovanja u aktivnostima zajednice”².

Jedan od definicija energetske siromaštva kaže da ono predstavlja "Situacije, gdje domaćinstva ili pojedinci, nisu u mogućnosti da sebi priušte osnovne energetske usluge kao što su grijanje, hlađenje, kuhanje, rasvjeta, transport i dr., a koje garantuju normalne/pristojne uslove života, usljed (a) niskih primanja, (b) visokih cijena različitih energenata i (c) male energetske efikasnosti objekata u kojima se živi.”³

Evropska komisija donijela je Preporuke o energetske siromaštva koje uključuju tri pokazatelja koja se koriste za opisivanje i mjerenje energetske siromaštva u EU: nemogućnost adekvatnog zagrijavanja doma; dospjele neplaćene obveze po računima za energiju i prisutnost krova koji propušta, vlažnih zidova, podova ili temelja, ili truleži u prozorskim okvirima ili podu.

Energetsko siromaštvo je stoga kompleksni problem koji zahtijeva interdisciplinarni pristup različitih sektora: energetike, sistema socijalne zaštite, zdravstvenog sistema itd.

U ključne uzroke energetske siromaštva su spadaju: rast cijena energije, uključujući i upotrebu relativno skupih energenata, pad prihoda domaćinstva i osobno siromaštvo, te degradacija stambenog fonda (loša energetska efikasnost) koji se ne obnavlja u onoj mjeri u kojoj bi mogao ili trebao. Sve navedeno čini začarani krug uzorka i posljedica: energetske neefikasnost građevina; nizak nivo prihoda, odnosno osobno siromaštvo; isključenja iz energetske mreže; gubitak doma uslijed nepodmirivanja troškova (stambeni kredit, režijski troškovi...); narušeno fizičko i mentalno zdravlje te kvaliteta života; društvena marginaliziranost i izolacija; drugi relevantni uzroci (nizak stupanj obrazovanja, nezaposlenost...).

Energetsko siromaštvo je rezultat većeg broja uticaja od kojih treba posebno izdvojiti sljedeće: (1) Slabe energetske performanse objekata (građevinski materijal, krovni pokrivač, nekvalitetni prozori i vrata...), što je u najvećem broju karakteristika starijih objekata, ali i novijih koji su građeni bez poštovanja Uslova i tehničkih normativa za projektovanje stambenih zgrada i stanova; (2) Niski

¹ B. Boardman, Fixing Fuel Poverty: Challenges and Solutions. Earthscan, 2010.

² S. Buzar, Energy Poverty in Eastern Europe: Hidden Geographies of Deprivation. Ashgate Publishing, Ltd., 2007.

³ "Overview report on the energy poverty concept" Eszter Turai (MRI), Senta Schmatzberger (BPIE), Rutger Broer (BPIE), 2021, www.comact-project.eu

prihodi nedovoljni za nabavku potrebnih energenata; (3) Nekvalitetna i energetska neefikasna lokalna ložišta (na primer, peć „smederevac“) i korišćenje sirovog drveta, koja emituju zagađujuće gasove u unutrašnji prostor i/ili imaju velike toplotne gubitke; (4) Velike zdravstvene i druge javne štete koji nastaju u procesu proizvodnje energije iz fosilnih goriva; (5) Nekvalitetan ogrjevni materijal (niskokalorični i zagađujući ugalj, loženje otpadnih materijala...); (6) Visoke cijene daljinskog grijanja koje su posljedica disfunkcionalnih tehničkih i tehnoloških sistema daljinskog grijanja i visoke cijene energenata. Pored ovih uticaja, energetska siromaštvo posmatrano iz ugla (negativnih) učinaka na zdravlje ljudi i životnu sredinu je direktno povezano sa radom termoelektrana na ugalj i posljedicama koje emisije iz termoelektrana imaju na zagađenje humane i prirodne sredine.⁴

U kontekstu energetske siromaštva i isključenosti energetska najranjivije kategorije (ugroženima) se smatraju oni potrošači energije koji po svojim sociodemografskim obilježjima i energetskim pokazateljima koji se vežu na njihovo domaćinstvo imaju veću vjerovatnost da budu energetska siromašni od opće populacije. Energetskim siromaštvom su najteže pogođeni građani s niskim prihodima, kao što su najsiromašniji radnici (siromašni zaposleni), penzioneri s niskim primanjima, studenti, mlade odrasle osobe, porodice s mnogo djece i samohrani roditelji, kao i stanovništvo u nepovoljnom položaju koje je ionako izloženo velikim stopama siromaštva (socijalno ugroženi), što obuhvaća i osobe s invaliditetom, starije osobe, etničke manjine posebno romska manjina. Pored toga žene su izloženije većem riziku od energetske siromaštva i njegovim posljedicama zbog toga što u prosjeku primaju niže plaće, ali i zato što u većoj mjeri ovise o grijanju i hlađenju u domaćinstvima jer više vremena provode kod kuće zbog pružanja brige o porodici.

Posljedice energetske siromaštva na kvalitet života domaćinstva su višestruke i, bez izuzetka, negativne: (i) zdravstveni problemi izazvani niskim temperaturama u stanu, (ii) visok stepen unutrašnje zagađenosti prostora – *indoor pollution* – što direktno utiče na povećan stepen obolijevanja i smrtnosti tokom zimskih mjeseci u domaćinstvima sa nekvalitetnim lokalnim ložištima, (iii) smanjenje grijne površine stana odnosno broja prostorija koje se griju, (iv) umanjeње higijenskih standarda i navika zbog hladnoće u kupatilu tokom zimskih mjeseci, (v) pogoršanje uslova stanovanja, uslova za učenje, odmor, praktikovanja kulturnih navika i socijalne interakcije zbog smanjenja grijne površine odnosno prostora stana koji se može koristiti na komforan način, (vi) odricanje ili redukovanje mnogih drugih potreba zbog visokog učešća izdataka za energiju u ukupnom prihodu domaćinstva (hrana, lijekovi, obrazovanje...).

Sumarno, siromašna domaćinstva, ali i ona sa tzv. srednjim prihodima, prinuđena su na različite vidove uštede energije u okolnostima termički slabo izolovanih stambenih objekata i visoke potrošnje energenata za zagrijevanje stanova. Negativni efekti energetske siromaštva posebno se očituju u ranjivim društvenim grupama – domaćinstva sa malom djecom, domaćinstva sa hronično bolesnim članovima, staračka domaćinstva, nezaposleni, domaćinstva ispod ili na granici siromaštva.

⁴ Vidjeti Stuck in the Past. Energy, Poverty and Environment – Serbia and Montenegro. UNDP, Belgrade, 2004.

Energetsko siromaštvo u EU i BiH

Evropska unija

U preporuci Evropske komisije (EU) 2020/1563 o energetsom siromaštvu⁵ navodi se da energetsko siromaštvo označava situaciju u kojoj domaćinstva nemaju pristup osnovnim energetske uslugama. Gotovo 34 miliona Europljana 2018. nije moglo priuštiti primjereno grijanje u domaćinstvu, zbog čega je energetsko siromaštvo velik problem za EU. U evropskom stupu socijalnih prava, koji su Europski parlament, Vijeće i Komisija zajednički potpisali 17. novembra 2017., energija se navodi kao jedna od osnovnih usluga kojoj svatko ima pravo pristupa.

Podrška pristupu takvim uslugama mora biti dostupna onima kojima je potrebna. Kako se navodi u preporuci, odgovarajuće grijanje, hlađenje, rasvjeta i električna energija za napajanje kućanskih aparata osnovne su usluge neophodne za dostojanstven životni standard i zdravlje. Pristup energetske uslugama ključan je za socijalnu uključenost. Rješavanje problema energetske siromaštva stoga potencijalno može donijeti višestruke koristi, uključujući smanjenje izdataka za zdravstvo, smanjenje onečišćenja zraka (zamjenom neprikladnih izvora toplinske energije), poboljšanje ugode i dobrobiti te olakšanje za kućni budžet. Te bi koristi zajednički izravno potaknule privredni rast i blagostanje u Evropskoj uniji.

Energetsko siromaštvo ključni je pojam konsolidiran u zakonodavnom paketu pod nazivom „Čista energija za sve Europljane”, kojim se želi olakšati pravedna energetska tranzicija.

Na temelju Direktive o energetske efikasnosti 2012/27/EU⁶ Evropskog parlamenta i Vijeća, države članice obvezne su uključiti potrebu za smanjenjem energetske siromaštva u svoje obveze povezane s energetske efikasnošću. Energetska efikasnost jedna je od pet dimenzija europske Energetske unije. Kroz princip „Prvo energetska efikasnost“ (engl. Energy efficiency first), Evropska unija je prepoznala i potvrdila da je upravo energetska efikasnost europski najznačajniji izvor energije.

Kako je sažeto navedeno u uvodnoj izjavi 59. preinačene Direktive o električnoj energiji⁷, do energetske siromaštva dolazi zbog kombinacije niskih primanja, visokih troškova energije i loše energetske efikasnosti domova. Riječ je o vrlo složenom pitanju na koje utiču nestabilne cijene na energetske tržištu i loša energetska efikasnost, posebno u pogledu svojstava zgrada, u kombinaciji s čitavim nizom socioekonomskih faktora povezanih s općim siromaštvom i problema povezanih sa sistema posjeda nekretnina. Države članice trebale bi poduzeti potrebne mjere za zaštitu ugroženih i energetske siromašnih kupaca u kontekstu unutarnjeg tržišta električne energije. Takve se mjere mogu razlikovati zavisno o posebnim okolnostima u predmetnim državama članicama i mogu uključivati mjere socijalne ili energetske politike koje se odnose na plaćanje računa za električnu energiju, ulaganje u energetske efikasnost stambenih zgrada ili zaštitu potrošača poput zaštitnih mjera protiv isključivanja. U slučajevima u kojima se univerzalne usluge također pružaju malim poduzećima, mjere kojima se osigurava pružanje univerzalnih usluga mogu se razlikovati zavisno o tome jesu li te mjere namijenjene kupcima iz kategorije domaćinstvo ili malim poduzećima (58).

Račune za režije, uključujući račune za energiju, 2018. nije moglo redovito plaćati 6,8 % ljudi koji žive u privatnim domaćinstvima u EU-u (30,3 miliona ljudi) te su oni bili izloženi riziku od isključenja iz energetske mreže. U istom razdoblju 7,3 % stanovništva EU-a (37,4 miliona ljudi) nije imalo ugodnu temperaturu okoline u svojim domovima.

S tim u vezi Evropska komisija preporučuje da države članice razviju sistemski pristup liberalizaciji energetske tržišta u cilju podjele koristi među svim dijelovima društva, posebno onima kojima je to

⁵<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32020H1563>

⁶[untitled \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32012L27)

⁷<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019L0944>

najpotrebnije, te razviju mjere za rješavanje problema energetske siromaštva koje se temelje na uskoj saradnji svih nivoa uprave, posebno omogućavajući usku saradnju regionalnih i lokalnih vlasti s jedne strane te organizacija civilnog društva i subjekata iz privatnog sektora s druge strane.

Bosna i Hercegovina

U Bosni i Hercegovini⁸ ne postoji jasna definicija energetske siromaštva, kao ni metodologija i indikatori za utvrđivanje i praćenje energetske siromaštva, tako da ne postoji ni regulatorni okvir za njegovo suzbijanje.

Nedostaju politike koje su posebno usmjerene na problematiku energetske siromaštva kao sastavnog dijela održivog razvoja u procesu energetske tranzicije. Pojedine javne politike samo dijelimično tretiraju ugrožene potrošače. Određeni napredak je postignut u pogledu zaštite ugroženih potrošača energije u najnovijim verzijama Zakona o električnoj energiji Republike Srpske iz 2020. godine i Zakona o električnoj energiji Federacije Bosne i Hercegovine iz 2013. godine. Međutim, u oba slučaja relevantni podzakonski akti, programi i propisi tek treba da se uspostave. Pojmovi kao što su energetske ranjiv i energetske zaštićeni potrošač se u dokumentima koriste naizmjenično i razlikuju se po značenju među entitetima, što će vjerovatno učiniti provođenje mjera za suzbijanje energetske siromaštva složenijim.

Stanja kao što su energetske siromaštvo i energetske ranjivost prepoznati su u Okvirnoj energetske strategiji BiH do 2035. godine, u novoj Strategiji razvoja Federacije BiH 2021.-2027. godina i u Strategiji razvoja energetske sektora Republike Srpske do 2035. godine. U pomenutim dokumentima je navedeno da je povećanje energetske efikasnosti ključni alat za iskorjenjivanje energetske siromaštva (u dijelu potrošnje električne energije i zagrijavanja domaćinstava). Međutim, još uvijek nedostaju ključni dokumenti za daljnja poboljšanja i direktniji pristup u smislu zakona i podzakonskih akata. Zakon o energetske efikasnosti Federacije Bosne i Hercegovine ("Sl. novine FBiH", br. 22/17) ne spominje ranjive potrošače.

U Zakonu o električnoj energiji Federacije Bosne i Hercegovine ("Sl. novine FBiH", br. 66/2013, 94/2015, 54/2019) navodi se da će Vlada Federacije izraditi i usvojiti Program zaštite ugroženih potrošača električne energije koji pripadaju kategoriji domaćinstava. Izrada navedenog programa počela je 2005. godine ali nikada nije finalizirana, jer su nadležni organi obrazložili da nije bilo osnova za izradu dokumenta u odsustvu demografsko-socijalne karte.

U Zakonu o električnoj energiji Republike Srpske ("Sl. Glasnik RS", br. 68/20) definisan je energetske zaštićen potrošač, ali sa aspekta socijalno ugroženih potrošača, te je sama implementacija prebačena na lokalne zajednice. Ovim zakonima, energetske ranjivost ostaje usko povezana sa socijalnom ugroženošću, pa se ovaj izazov prenosi na institucije nadležne za socijalnu zaštitu, kao i ministarstva zadužena za socijalnu politiku (na kantonalnom nivou), u kontekstu zaštićenih potrošača.

Zakon o električnoj energiji Brčko distrikta BiH (Službeni glasnik Brčko distrikta BiH, broj 27/2021) ne spominje ugrožene potrošače energije, ali u Brčko distriktu postoje programi za subvencioniranje računa za električnu energiju za socijalno ugrožene potrošače.

Tačan podatak o broju energetske siromašnih domaćinstava ne može se utvrditi, međutim, na osnovu pojedinih pokazatelja, taj broj zasigurno premašuje 50% od ukupne populacije. Postojeće procjene ukazuju da 69% domaćinstava u BiH troši više od 10% svog dohotka za plaćanje računa za električnu i toplotnu energiju, i prema jednoj od postojećih definicija spadaju u energetske siromašnu populaciju stanovništva. Identifikovanje energetske siromašnih domaćinstava u BiH nije moguće bazirati samo na ovom kriteriju, već se moraju primijeniti dodatni kriteriji. U najugroženije

⁸ Vidi više u „Suzbijanje energetske siromaštva u Bosni i Hercegovini – prvi korak energetske tranzicije“ dostupno na https://osfbih.org.ba/images/News/NewsDocs/Energetsko_siromastvo_policy_paper.pdf

grupacije stanovništva, koje su podložnije energetsom siromaštvu, spadaju primaoci socijalne pomoći, jednoroditeljske porodice sa više djece i osobesa invaliditetom. Penzioneri su također suočeni sa posljedicama energetsog siromaštva češće nego domaćinstva u kojima su pojedini članovi zaposleni, obzirom da imaju drugačije životne navike.

Nacrt dokumenta Integrirani nacionalni klimatski i energetski plan Bosne i Hercegovine, koji je pripremljen 2020 godine, i koji je još u procesu usvajanja, samo generalno uključuje energetske siromaštvo, i definiše ciljeve u ovoj oblasti. Usvajanjem dokumenta na državnom nivou bi se kreirali uslovi za uspostavljanje politika o energetsom siromaštvu, na svim nivoima vlasti u BiH.

Odgovor na energetske siromaštvo

Mjerenje energetsog siromaštva

U praksi, postoje tri najčešće korištene metode za određivanje načina na koji se mjeri energetske siromaštvo. Svaka od ovih metoda potencijalno daje različite rezultate za nivo energetsog siromaštva i svaka može uticati na to kako aktivnost treba da bude usmjerena.

Na terenu se energetske siromaštvo utvrđuje kombinacijom objektivnih i subjektivnih kriterija, te društvenim konsenzusom oko razgraničenja između domaćinstva kojima je potrebna pomoć zajednice zbog energetsog siromaštva i onih kojima nije. Naravno da je to razgraničenje često porozno i podložno daljnjim revizijama pod novim spoznajama o energetsom siromaštvu.

Subjektivni kriteriji dijele se u procjene članova kućanstva („ne mogu prikladno zagrijati prostorije“) i procjene socijalnih radnika („prostorije nisu prikladno zagrijane, djeca su pothlađena“).

Članovi domaćinstva uglavnom izražavaju nedovoljnu zagrijanost prostorija u hladnim razdobljima ili nemogućnost podmirivanja računa za energente kako bi postigli dovoljnu zagrijanost prostorija. Međutim, također je moguće da se plaćanjem prikladne potrošnje energije, npr. za zagrijavanje prostorija, ugrožavaju drugi nužni životni troškovi: prehrana, školovanje, učestvovanje u zajednici itd. U takvim slučajevima dolazi do objektivnog prihodovnog siromaštva, čak i ako su nominalno životne prostorije zagrijane na temperaturu od 21°C ili više. Konačno, moguće je da do takve potrošnje dolazi zbog neefikasnost sistema grijanja ili drugih energetske sistema, gdje se puno energije gubi u okolišu, a pritom se ne postiže željena kvaliteta života.

Subjektivne procjene socijalnih radnika uspoređuju sporno domaćinstvo s ostalim domaćinstvima u zajednici, i u saradnji s porodičnim liječnikom, procjenjuju ugrožava li nedostupnost energenata zdravlje ukućanima i njihovo punopravno učestvovanje u zajednici. Socijalni radnici mogu procijeniti nedostupnost i drugih energenata osim grijanja, npr. količinu vlage u prostorijama, nedovoljno svjetla za obavljanje školskih i profesionalnih aktivnosti i sl. U takvim situacijama, oni mogu upozoriti na potrebu ublažavanja specifično energetske siromaštva ukućana, iako se vjerovatno radi o domaćinstvima koja se bore sa siromaštvom općenito.

Objektivni kriteriji energetske siromaštva dijele se na finansijske i nefinansijske. Nefinansijski kriteriji uključuju opće stanje domaćinstva te se temelje na mjerama kao što su prosječna dnevna temperatura, vlažnost zidova i namještaja, skladištenje i pospremanje hrane, pripremanje hrane, mogućnost rashlađivanja u razdobljima visoke temperature i sl. Finansijski kriteriji s druge strane su stvarni plaćeni trošak za potrošnju energije u domaćinstvu. Najčešće domaćinstva čiji finansijski izdatak za energiju u određenom razdoblju prelazi prosjek finansijske izdataka za energiju domaćinstava u regiji, a spomenuti finansijski izdatak za energiju čini ta domaćinstva službeno siromašnima nazivamo energetske siromašnim domaćinstvima. Takva su domaćinstva dakle energetske siromašna čak i onda kada im npr. dnevna temperatura prostorija prelazi 21°C u hladnim razdobljima.

U osnovne metode provjere energetske siromaštva spadaju:

Metod rashoda - Metoda rashoda za izračunavanje energetske siromaštva sagledava udio prihoda domaćinstva (neto troškova stanovanja) koji je namijenjen zadovoljavanju energetske potrebe. Ako domaćinstvo treba da potroši više od 10% svog prihoda na energiju, smatra se da je u energetskom siromaštvu, pri čemu se ozbiljnost energetske siromaštva povećava kako se povećava udio prihoda koji se troši na energiju. Izvori podataka koji se koriste za prikupljanje dokaza o potrošnji domaćinstava se također prikupljaju relativno rijetko, što otežava praćenje napretka u borbi protiv energetske siromaštva. Osim toga, neki ljudi mogu imati visoke prihode, ali odluče da žive u domu koji je posebno energetski neefikasan. Iako ovi ljudi troše više od 10% svog prihoda na energiju, ne može se reći da su u osnovnoj deprivaciji i stoga nisu problem politike energetske siromaštva.

Subjektivna metoda - Subjektivna analiza energetske siromaštva postavlja ispitanicima niz pitanja kako bi utvrdili da li su morali bez grijanja ili su živjeli u nedovoljno grijanom domu. Međutim, samoprocjena energetske siromaštva može dati pogrešne utiske kreatorima politike o obimu energetske siromaštva.

Subjektivna kvalitativna procjena drugih – stručnjaka iz službi socijalne zaštite npr. socijalnih radnika u saradnji sa drugim odgovarajućim službama.

Objektivna metoda - Objektivna metoda izračunavanja energetske siromaštva nastoji da modelira ono što tipično domaćinstvo mora potrošiti na energiju da bi se njihov dom zagrijao prema preporučenim normama Svjetske zdravstvene organizacije i upoređuje to sa onim što znamo o prihodima domaćinstva kako bi pokušali odrediti izloženost domaćinstva energetskom siromaštvu.

Model niskog prihoda/visokih troškova - Razvijen od strane Londonske škole ekonomije i zvanično usvojen od strane Vlade Ujedinjenog Kraljevstva za upotrebu u Engleskoj i Velsu, model niskih prihoda/visokih troškova je pokušaj da se pozabave ograničenjima čistog modela energetske siromaštva zasnovanog na potrošnji. Prema ovom modelu da bi se razmatralo u energetskom siromaštvu, domaćinstvo mora imati i nizak prihod i suočiti se sa visokim troškovima energije (definisanim kao dvostruki medijan troškova energije). Ovo je pokušaj da se osigura da statistika o energetskom siromaštvu ne obuhvati ona domaćinstva koja nisu siromašna prihodima, ali odluče da žive u domu sa niskom energetskom efikasnošću.

Pokazatelji energetske efikasnosti se mogu podijeliti u četiri grupe:

- (a) pokazatelji kojima se trošak energije uspoređuje s dohotkom: energetsko siromaštvo kvantificira se usporedbom iznosa koji domaćinstva troše na energiju s njihovim dohotkom (npr. postotak ili broj domaćinstava koja troše više od određenog udjela svojeg raspoloživog dohotka na domaće energetske usluge);
- (b) pokazatelji koji se temelje na samoprocjeni: domaćinstvo se direktno pita u kojoj mjeri smatraju da si mogu priuštiti energiju (npr. mogu li svoj dom dovoljno ugrijati zimi i dovoljno rashladiti ljeti);
- (c) pokazatelji koji se temelje na direktnim mjerenjima: tim se pokazateljima mjere fizikalne varijable kako bi se utvrdila primjerenost energetske usluge (npr. sobna temperatura);
- (d) indirektni pokazatelji: energetsko siromaštvo mjeri se pomoću povezanih faktora, kao što su dospjele neplaćene obveze za režije, broj isključenja i kvaliteta stambenog objekta.

Rješavanje energetske siromaštva mjerama energetske efikasnosti

Hvatanje ukoštac sa oskudicom u energiji i poboljšanje kvaliteta unutrašnje sredine domaćinstava sa malim prihodima moguće je izvesti putem sljedećih akcija i mjera koje doprinose ostvarenju tri

različita cilja⁹: a) smanjiti cijene energije za domaćinstvo; b) poboljšati energetske efikasnosti u zgradama nastanjenim najosjetljivijim domaćinstvima, uključujući neophodno ulaganje napora u obučavanje domaćinstava za racionalno korištenje energije i njenu uštedu; c) rad na socijalnom polju, povećavajući koliko je moguće male prihode.

Analiza potrošnje energije i uticaji na zdravlje pokazuju da postoji hitna potreba za propagiranjem najpogodnijih tehnologija za uštedu energije za populaciju sa malim prihodima. Osim toga, te mjere treba da budu što je moguće rentabilnije. Različite zemlje Evropske unije imaju različite strategije i prioritete, već prema klimatskim odlikama i tipologiji zgrada. Uspješnost u postizanju energetske efikasnosti u domaćinstvu sa malim prihodima zavisiće od polaznog nivoa energetske efikasnosti i toplotne ugodnosti, opsega poboljšanja efikasnosti i od toga da li su te mjere pristupačne domaćinstvu ili nisu. Sve one bi trebalo da doprinesu potencijalu intervencija u cilju poboljšanja energetske efikasnosti koje utiču na promjene u zdravlju članova domaćinstva.¹⁰

Energetska efikasnost treba imati primat u borbi protiv energetske siromaštva jer doprinosi smanjenju potrošnje energije, izdataka za energiju i emisija stakleničkih plinova te potiče razvoj lokalne privrede. Realizacija mjera energetske efikasnosti ima pozitivne uticaje na zdravlje (uklanjaju se vlaga, stalni propuh i plijesan) te se općenito povećava ugoda stanovanja.

Na bazi iznesenog, kao najrentabilnijim i efikasnim tehnologijama za domaćinstva sa malim prihodima, predlažu se: a) poboljšanje omotača zgrada, b) tehnike pasivnog grijanja i hlađenja, i c) poboljšanje servisiranja zgrada (kao što je zamjena grijnih sistema, rekuperacija toplote i sl.).

Poboljšanje omotača zgrade- Neodgovarajuća izolacija, jednostruki prozori i loša zaštita od promahe – razlozi su prisustva vlage, buđi i promahe, koji stvaraju veliki broj zdravstvenih problema. Zbog toga domaćinstva sa malim prihodima treba da poboljšaju izolaciju komponenata omotača, tj. zidova, krovova, zastakljenja, itd.

Tehnologije pasivnog korištenja sunčeve energije- Usvajajući pasivne tehnologije, povećanje sunčevih dobitaka je potrebno u severnim evropskim zemljama, dok je smanjenje potrebno u zemljama južne Evrope. Međutim, da bi se u potpunosti smanjili uticaji na sredinu, neophodne su još dvije mjere za ostvarenje energetske efikasnosti (električna efikasnost), ili pogodnosti (podmirenje preostalih energetskih potreba obnovljivim izvorima energije).

Poboljšanja u servisiranju zgrada i upravljanju energijom u njima- Poboljšanje efikasnosti servisiranja zgrada u kojima žive stanari sa malim prihodima, uglavnom se svode na zamjenu sistema za grijanje. Kada se govori o servisiranju zgrada, treba pomenuti i koncept upravljanja energijom u društvenim stanovima i domaćinstvima sa malim prihodima. Pametni mjerači mogu imati ključnu ulogu u monitoringu društvenih stanova.

Podrška prihodima onih koji žive u energetsom siromaštvu

Održavanje podrške za prihod domaćinstva je snažno povezano sa osnovnom uskraćenošću. Dakle, podrška prihodima igra veoma važnu ulogu u ograničavanju efekata energetske siromaštva.

Ovaj mjera opisuje podršku i mjere koje su dostupne kako bi se pomoglo ljudima u energetsom siromaštvu da podmire i upravljaju svojim računima za energiju i radnje koje se poduzimaju kako bi se pomoglo ugroženim potrošačima da iskoriste mogućnosti za aktivno upravljanje i smanjenje energetskih troškova. Cijena energije je važan faktor koji doprinosi energetsom siromaštvu. Poteškoće u podmirivanju troškova energije mogu dovesti do toga da ukućani ne koriste dovoljno energije za održavanje adekvatnog grijanja svog doma, što može dovesti do dugoročnih

⁹ The European Fuel Poverty and Energy Efficiency Project, Good practices experienced in Belgium, Spain, France, Italy and United Kingdom to tackle fuel poverty, 2008.

¹⁰ Liddell, C. and C. Morris, Fuel poverty and human health : A review of recent evidence, Energy Policy, vol. 38, no. 6, 2010, pp. 2987–2997.

zdravstvenih i socijalnih problema. Iako poboljšanje energetske efikasnosti doma može smanjiti račune domaćinstva za energiju, ne može ih eliminirati. Stoga je prepoznato da poboljšanja energetske efikasnosti moraju biti dopunjena odgovarajućom podrškom dohotka za one koji su u riziku od energetske siromaštva.

Direktna finansijska pomoć je mjera koja treba da ide paralelno ali isključivo za najugroženije i to do momenta kada energetska siromašno domaćinstvo ne postigne energetska efikasnost, s obzirom na to da samo finansijske mjere ne omogućavaju korisnicima siguran izlazak iz energetske siromaštva te da se njome djeluje isključivo na ublažavanje problema bez dugoročnog efekta na uzroke energetske siromaštva.

Ovaj pristup obično uključuje direktnu finansijsku podršku - odbitke na mjesečnim računima za energiju, direktne finansijske naknade ili finansijske transfere s ciljem smanjenja ukupnog tereta računa za energiju za domaćinstva i zaštite od isključenja komunalnih usluga.

Direktna finansijska pomoć u vidu smanjenja iznosa računa za energiju je kratkoročno efikasna ali neodrživa mjera gdje se samo sufinanciraju troškovi energije u vidu smanjenja tereta računa za energente te ne pruža dugoročno rješenje problema, odnosno ne doprinosi suzbijanju uzroka i ne umanjuje štetne utjecaje na zdravlje i okoliš koji proizlaze iz energetske neimaštine. Međutim ovakav vid mjere je neophodan za ona domaćinstva koja se trenutno nalaze u teškoj materijalnoj situaciji i za koja nije sigurno da ne mogu obezbijediti osnovne energetske usluge bez finansijske pomoći sistema socijalne politike.

Strateška platforma

Situaciona analiza

Podaci koji se nalaze u Situacionoj analizi, a koji se odnose na broj zaposlenih/nezaposlenih osoba, kao i broj penzionera su prikazani zaključno sa 2023. godinom, a za pojedine segmente koji su procijenjeni kao izuzetno važni prikazani su podaci zaključno sa 2021. i 2022. godinom. Činjenica da Situaciona analiza prati trend kretanja više od 3 godine, u pojedinim dijelovima i više od 10 godina, je dobra za donošenje zaključaka o prijedlozima projekata, prioriteta i mjera.

Podaci su prikupljeni na osnovu sekundarnih izvora relevantnih za pojedine aspekte analize (podaci iz centra za socijalni rad, Federalni zavod za statistiku, podaci iz lokalne uprave).

Demografska struktura stanovništva

Općina Čelić se graniči sa gradovima Brčko na sjeveru, općinom Lopare na istoku te gradom Tuzla na jugoistoku, sa zapadne strane je Grad Srebrenik i sa južne strane Grad Tuzla. Općina Čelić je povezana sa susjednim općinama i gradovima Tuzlanskog kantona i Brčko Distriktom mrežom regionalnih i lokalnih puteva koji prolaze kroz naseljena mjesta. Pogodnost prirodnih, geografskih i klimatskih odlika na prostoru općine Čelić doprinijeli su da su ljudi prepoznali svoja staništa, nastanili se, počeli proizvoditi i graditi, organizovati život u različitim vidovima.

Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku (Popis stanovništva 2013. godini) na području općine Čelić je živjelo ukupno 10.500 stanovnika što čini oko 3,5 % ukupnog broja stanovništva Tuzlanskog kantona. Općina Čelić zauzima površinu od 136 km² sa gustinom naseljenosti od 77,10 stanovnika/km² (Popis 2013. godine). Prema podacima Porezne uprave zaključno sa 2023. godinom općina Čelić raspolaže sa 1010 zaposlenih osoba, dok starijih lica koja su u dobi preko 65 godina na ovom području boravi 906. Prema podacima kojima raspolaže Udruženje penzionera općine Čelić na području općine Čelić trenutno živi 200 penzionera sa prosječnom penzijom i 370 penzionera sa najnižom penzijom dok su ostali iznosi penzija veći od prosječne penzije.

Broj radno sposobnih nezaposlenih osoba na području općine Čelić prema zvaničnim podacima Službe za zapošljavanje je 2027 od kojih su 833 muškarci i 1194 žene. Starosna struktura stanovništva u proteklom periodu mijenjala se u skladu sa općim tendencijama tipičnim za proces demografskog starenja značajan broj penzionera u odnosu na broj zaposlenih i radno sposobnih koji nisu zaposleni ukazuje na činjenicu da se ova populacija iz zrelog transformisala u tip starijeg stanovništva, a razlog tome je stalna migracija stanovništva. U urbanom dijelu općine Čelić živi oko 77 % stanovništva, dok manji dio oko 23 % živi u ruralnom dijelu.

Struktura domaćinstva	broj	%
Broj domaćinstava – ukupno	4165	
Domaćinstva prema broju članova:		
<i>samačka domaćinstva</i>	570	14%
<i>domaćinstva sa 2 člana</i>	718	17%
<i>domaćinstva sa 3 člana</i>	573	14%
<i>domaćinstva sa 4 člana</i>	719	17%
<i>domaćinstva sa 5 članova</i>	376	9%
<i>domaćinstva sa 6 članova</i>	180	4%
<i>domaćinstva sa 7 i više članova</i>	120	3%
Broj jednoroditeljskih domaćinstava/porodica	93	2%

Socijalna struktura stanovništva

Nosilac socijalne zaštite na području općine je JU Centar za socijalni rad (CSR, čija se djelatnost finansira iz budžeta općine Čelić, dok se socijalna davanja predviđena Federalnim i Kantonalnim Zakonima, ovisno o obliku i pravu, uplaćuju direktno na tekuće račune korisnika. Na osnovu izmjena i dopuna navedenih zakona u ranijem periodu, utvrđeni su novi oblici socijalne zaštite za korisnike i na osnovu toga je znatno povećan broj korisnika određenih prava u odnosu na pređašnji period. U narednoj tabeli su prikazani korisnici određenih prava prema evidenciji CzSR Čelić.

Socijalno ugrožene kategorije	broj
Broj korisnika socijalne zaštite - ukupno	1034
Broj primaoca bilo kojeg oblika socijalne pomoći	1034
Broj materijalno ugroženih porodica koje nemaju dovoljno prihoda za izdržavanje, materijalno neosigurane (s neriješenim materijalnim pitanjem)	752
Broj porodica s poremećenim porodičnim odnosima	20
Broj porodica samohranih roditelja	10
Broj porodica s neriješenim adekvatnim stambenim pitanjima	62
Broj porodica/roditelja spriječenih da obavljaju roditeljsku dužnost	1
Broj porodica/roditelja lišenih roditeljskih prava	1
Broj porodica čiji je član ometeni u fizičkom i psihičkom razvoju (osoba s invaliditetom)	30
Broj porodica čiji je član pokazuje društveno neprihvatljivo ponašanje (Sklone skitnji; Sklone prosjačenju; Sklone prostituciji; Sklone vršenju krivičnih djela...)	5
Broj porodica čiji je član hronično bolesna osoba	160
Broj porodica u stanju različitih socijalno - zaštitnih potreba	180
Broj djece napuštenih od roditelja	3

Broj starijih osobe bez porodičnog staranja	62
Broj punoljetnih osoba nesposobnih za rad (do 65 godina - potpuno i trajno nesposobne za rad) bez sredstava za život	10
Broj osoba korisnika bilo kojeg vida humanitarne pomoći	180

Prema evidencijama JU Centar za socijalni rad Čelić ova ustanova realizuje veliki broj različitih davanja prema građanima koji su ustanju socijalne potrebe. Ukupan broj nocioca prava na socijalnu zaštitu različitih oblika je 1034. U kategoriji ljudi koji ostvaruju pravo na socijalnu zaštitu najveći je broj materijalno ugroženih porodica koje nemaju dovoljno prihoda za izdržavanje, materijalno neosigurane i takvih nosioca prava ima 752. Dalje, značajan je broj osoba koje ostvaruju pravo na novčana primanja kao kategorija hronično bolesnih osoba kojih na evidenciji CZSR Čelić ima 160. Pored navedenog neophodno je pomenuti i kategoriju stanovništva koji žive bez bilo kakvog vida humanitarne pomoći a takvih je na području ove lokalne zajednice 180.

Novčane pomoći iz sistema socijalne zaštite	broj
Stalna novčana pomoć	62
Jednokratna novčana pomoć	183
Izuzetna novčana pomoći	2
Novčana anaknada za pomoć i njegu od strane drugog lica	160
Pomoć za ishranu, ogrijev, odjeću i obuću	0
Pomoć u rješavanju stambenog pitanja	0
Dječiji dodatak	569
Novčana pomoć za vrijeme trudnoće i porođaja ženi-majci, odnosno drugom licu koje nije u radnom odnosu;	47
Pomoć u prehrani djeteta do šest mjeseci i dodatna ishrana za majke dojilje;	0
Smještaj djece uz osiguranu ishranu u ustanovama predškolskog odgoja;	0
Osiguranje jednog obroka u vrijeme nastave u osnovnim školama školarine i stipendije đacima i studentima.	47
Pomoć za opremu djeteta samohranim nezaposlenim roditeljima	0
UKUPNO	1070

Obzirom da je broj osoba koji prima neki oblik socijalnih davanja značajno visok to daje prostora za djelovanje te da se putem različitih subvencija poboljša životni standard pripadnika ove populacije. Ovdje treba imati u vidu da lica koja su korisnici stalne novčane pomoći ili nekog drugog novčanog primanja putem CZSR nisu u mogućnosti obezbijediti osnovne uslove za život pa tako je ovoj kategoriji stanovništva pomoć u energetsom zbrinjavanju najpotrebnija.

Geografske i stambene karakteristike

Čelić je općina u sjeveroistočnom dijelu Bosne i Hercegovine, pripada Entitetu Federacija Bosne i Hercegovine i Tuzlanskom kantonu. Čelić je stacioniran na brežuljkastim i blago brdovitim padinama planine Majevice nadmorske visine od 140 – 711 metara. Zauzima površinu od 136 km², a na ovom prostoru prema popisu iz 2013. godine živi oko 10.500 stanovnika. Administrativni, kulturni i privredni centar je Čelić, smješten na magistralnom putu Tuzla-Brčko, na mjestu gdje se sastaju rijeke Gnjica i Šibošnica. Teritorij današnje općine Čelić bio je u sastavu općine Lopare do 1991. godine. Općina Čelić čini 31,8 % ukupne površine bivše općine Lopare .

Prirodni i društveno-povjesni faktori bitno su uticali na stvaranje i razvoj naseljenih mjesta na prostoru općine Čelić. Općinu Čelić sačinjava 11 mjesnih zajednica i četiri naselja i to: Čelić, Humci

(Gornji, Donji), Ratkovići, Brnjik, Vražići, VelinoSelo, Šibošnica, Nahvioci, Sitari, Drijenča, Lukavica, Miladići, Visori, Brezje, Bučje.

Ova naselja su svrstana u dvije grupe i to: urbanog tipa i vanurbanog tipa. Urbana naselja zastupljena su na području MZ, Čelić, Ratkovići, Brnjik, Vražići, Humci i Šibošnica-Nahvioci u kojima je nastanjeno više od 50 % stanovništva koje boravi na području općine Čelić i imaju standardne karakteristike urbanog područja. Seoska naselja su razbijenog tipa i locirana su u brdskom dijelu općine. Prostornim planom općine Čelić 2012-2032 utvrđen je vanurbani dio ove lokalne zajednice koga čine MZ Drijenča, Brezje, Bučje, Lukavica, Miladići, Velino Selo, Sitari, Visori.

Slika (1): Geografski položaj općine Čelić u BiH

Općina Čelić ima tendencije u zadržavanju stanovništva u ruralnim zonama. Osnovni razlog za daljnji permanenti razvoj ruralnih prostora je pogodno tlo i klima za razvoj poljoprivrede kao i nekih novih kultura što uz uspješnu proizvodnju vezuje stanovništvo za boravak na njihovim posjedima. Ovdje treba napomenuti da je kultura obrade zemljišta prisutna stotinama godina. Povoljna morfologija prostora kao i klima te relativno male udaljenosti naselja međusobno, naročito sa određenim centrima razvoja unutar Općine, omogućavaju efikasne veze za sve potrebe stanovništva. Razvoj poljoprivrede, određenih kultura (plastenici), eko proizvoda, seoskog turizma i kapaciteta turističkih usluga, podizanje kulture življenja na selu, domaćeg ugostiteljstva, čine prioritete u razvoju ove lokalne zajednice kao i to da se od uzgoja jagode formira prepoznatljivi brend ove općine, kao i seoski turizam koji je sve prisutniji.

Slika (2): Mjesne zajednice Općine Čelić i područja

Obzirom da je općina Čelić mala lokalna zajednica čija se naseljenost prostire i na urbanom ali i na ruralnom dijelu možemo reći da na prostoru općine Čelić i okolini nema mnogo stambenih zgrada odnosno objekata za kolektivno stanovanje. Postojeće zgrade su niže spratnosti do maksimalno 4 sprata, svaka zgrada na području općine Čelić je obuhvaćena mjerama energetske efikasnosti. Na prostoru cjelokupne općine Čelić postoji 8 manjih stambenih zgrada namijenjenih kolektivnom stanovanju. Zgrade su raspoređene u nekoliko mjesnih zajednica na području općine Čelić. Iz navedenog proizilazi da 99 % stanovništva općine Čelić živi u stambenim objektima niskogradnje-porodičnim kućama. Porodične kuće su velikim dijelom utopljene, međutim još uvijek postoji veliki broj onih koje zahtijevaju energetska sanaciju. Ono što je potrebno naglasiti je da stanovništvo ove lokalne zajednice u velikoj mjeri još uvijek koristi fosilna goriva, te je vrlo mali broj onih koji se odlučuju na obnovljive izvore energije. Razlozi za to su različite prirode, od onih koji nisu adekvatno informisani o prednostima OIE do onih koji nisu u financijskoj situaciji da izvrše transformaciju.

Stambene jedinice	broj	%
Broj stambenih jedinica u gradu/općini (ukupno)	3088	
Vrsta stambenog prostora (broj porodičnih kuća, broj stanova)		
Individualno stanovanje: slobodnostojeće kuće	3080	99,7%
Individualno stanovanje: kuće u nizu	0	0%
Kolektivno stanovanje: manje stambene zgrade	8	0,3%
Kolektivno stanovanje: stambene zgrade u nizu/gradskom bloku	0	0%
Kolektivno stanovanje: veliki stambeni blokovi/stambene lamele	0	0%
Kolektivno stanovanje: neboderi	0	0%

Energetske karakteristike

Općina Čelić u prethodnom periodu nije provodila programe energetske efikasnosti u oblasti stanovanja u individualnim ili kolektivnim stambenim objektima. Implementiranim projektima energetske efikasnosti od strane općine obuhvaćeni su samo objekti javnih ustanova i javnih preduzeća, ulične rasvjete i sl. Sredstva za ove namjene su obezbijedena iz budžeta vlada viših nivoa vlasti, državnih fondova.

Projekti energetske efikasnosti i korištenja obnovljivih izvora energije u oblasti stanovanja su provođeni od strane nadležnih kantonalnih ministarstva, putem javnih poziva. Ovi projekti su se odnosili na provođenje mjera zamjene kotlova na fosilna goriva kotlovima na pelet, instaliranje sistema toplotne pumpe, a manji broj korisnika je koristio subvenciju za utopljanje stambenog objekta. Općina ne raspolaže podacima o broju korisnika i o obimu pružene podrške, ali je utvrđeno da više od 50 % stanovništva i dalje stambene prostorije zagrijava na fosilna goriva.

Općina Čelić još uvijek nema izrađen sistem javnog grijanja. Na području općine Čelić veliki je broj porodičnih kuća obuhvaćen mjerama energetske efikasnosti, prema podacima iz mjesnih zajednica oko 1364 stambena objekta su obuhvaćena mjerama energetske efikasnosti. Kategorija stanovništva koja se može identifikovati kao ciljna grupa obuhvaćena ovom Strategijom smanjenja energetske siromaštava, stanuje u objektima loših energetske karakteristika, a u najvećoj mjeri toplotnu energiju za zagrijavanje objekata obezbjeđuje sagorijevanjem fosilnih goriva. Obzirom da je već naprijed navedeno da općina Čelić nema razvijen sistem javnog grijanja stanovništvo ove lokalne zajednice koristi različite načine zagrijavanja stambenog prostora. Ono što se u najvećoj mjeri koristi kao gorivo za zagrijavanje su fosilna goriva kada su stambeni objekti porodičnih kuća u pitanju. Kada govorimo o stambenim zgradama odnosno objektima kolektivnog stanovanja najveći dio stanovništva koristi električnu energiju za zagrijavanje stambenog prostora. Gorivo koje se vrlo malo koristi za zagrijavanje stambenih jedinica jeste lož ulje i plin. Zbog ograničenih sredstava u

budžetu lokalna zajednica još nije predvidjela izdvajanje novčanih sredstava za subvenciju obnovljivih izvora energije, kao i za subvenciju mjera za suzbijanje energetske siromaštva.

Izvor/vrsta grijanja stambene jedinice	broj
Drva (broj ili %)	1450
Ugalj (broj ili %)	1700
Elektična energija (broj ili %)	30
Plin (broj ili %)	8
Lož ulje (broj ili %)	15

Povezanost strategije sa postojećem strateškim dokumentima i zakonima

Strategija smanjenja energetske siromaštva u potpunosti doprinosi ostvarenju strateških ciljeva utvrđenih Integriranom strategijom razvoja općine Čelić 2020-2025.

Strategiju Smanjenja energetske siromaštva u općini Čelić (2024-2029) možemo povezati sa Strategijom razvoja Općine Čelić 2020-2025 sa dijelom prioriteta i mjera, a koji se odnosi na dio

1. Strateški cilj 2. Zaštita okoliša, unapređenje prostora i visoka razina energetske efikasnosti;
2. Strateški cilj 3. Razvoj ljudskih potencijala, društveni standard i socijalna kohezija

Strateška vizija i ciljevi utvrđeni ovom Strategijom smanjenja energetske siromaštva u potpunosti doprinose ispunjenju zakonskih obaveza lokalne zajednice i javne ustanove Centar za socijalni rad Kalesija koje su utvrđene Zakonom o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom (Sl.novine Tuzlanskog kantona", br.5/12-prečišćeni tekst, 7/14, 11/15, 13/16, 4/18, 12/20, 22/21, 5/22, 8/22, 10/22, 14/22 i 19/22).

Strateška vizija

Detaljna situaciona analiza i kontekst izrade Strategije za smanjenje energetske siromaštva, u krajnjem upućuje na ključne strateške fokuse:

- Kako identificirati energetske siromašna domaćinstva ili kategorije stanovništva i pratiti stanje na lokalnom nivou;
- Kako smanjiti rizik od energetske siromaštva za energetske siromašna i domaćinstva koja su koja su u riziku programima socijalne zaštite;
- Kako unaprijediti znanje energetske siromašnih i domaćinstva koja su koja su u riziku o energetske siromaštva u rješavanju izazova s kojima se susreću;
- Kako smanjiti ili eliminirati energetske siromaštvo primjenom mjera energetske efikasnosti i održivosti i njihovom integracijom sa mjerama socijalne politike i socijalnog stanovanja.

Vizija predstavlja izjavu o željenoj promjeni u dugoročnoj razvojnoj perspektivi, čak i nakon predviđenog strateškog perioda. U definiranju vizije osnovni pristup je da energetska efikasnost treba imati primat u borbi protiv energetske siromaštva jer doprinosi smanjenju potrošnje energije, izdataka za energiju i emisija stakleničkih plinova te potiče razvoj lokalne privrede i ima pozitivne uticaje na zdravlje, dok je direktnu finansijsku pomoć neophodno pružati isključivo za najugroženije i to do momenta kada energetske siromašno domaćinstvo ne postigne energetske efikasnost.

Vizija Općine Čelić u eliminisanju energetske siromaštva je:

„Energetske efikasna i održiva zajednica u kojoj niko nije energetske zapostavljen“

Vizija se temelji na ciljevima održivog razvoja u Bosni i Hercegovini i principu Agende 2030 za održivi razvoji „niko ne smije biti isključen“, kojim se teže eliminirati multidimenzionalni uzroci siromaštva i nejednakosti kao i diskriminacija u svim oblicima. Uvođenje tog principa u praksu zahtijeva mehanizme upravljanja i odgovornosti na svim nivoima, od lokalnog do međunarodnog, kako bi se osiguralo provođenje mjera za osiguravanje jednakosti.

Temeljni polazište Strategije za smanjenje energetske siromaštva, se zasniva na strateškom pravcu Okvira održivog razvoja BiH u dijelu Pametni rast „Zeleni rast i čista energija“ i Društvo jednakih mogućnosti koji potiče ispunjenje principa agende 2030. „niko ne smije biti zapostavljen“ čiji je cilj naveden u poglavlju „Ljudi“ osigurati dostojanstven i ravnopravan život u zdravom okruženju za sve građane Bosne i Hercegovine, razvojnih ciljeva i prioriteta Strategije razvoja Federacije BiH, Povećati energetske efikasnosti i smanjivati siromaštvo i socijalnu isključenost u kojem se propisuje mjera „Osigurati socijalne programe za smanjivanje energetske siromaštva“, te Integriranom strategijom razvoja općine Čelić.

Strategije za smanjenje energetske siromaštva je alat za provođenje Agende 2030 i Ciljeva održivog razvoja, i Okvira održivog razvoja BiH na područje Federacije BiH. Istovremeno je i u funkciji realizacije Strategije razvoja Federacije kojom je predviđeno strateškim ciljem 2. Prosperitetan i inkluzivan razvoj, te strategije razvoja grada/općine..

Vizija razvoja predstavlja osnovu za utvrđivanje strateških ciljeva čijom će se realizacijom doprinijeti ostvarivanju vizije eliminiranja energetske siromaštva, koji prožimaju sve ciljeve i snažno podržavaju energetske efikasne i održive razvoj općine Čelić.

Strateški ciljevi

Strategija se temeljiti na priznavanju prava na energiju te su u njoj utvrđeni ambiciozni, ali realistični ciljevi za ostvarenje osnovnog stupa socijalnih prava, eliminisanje energetske siromaštva i dostizanje ciljeva održivog razvoja u odnosu na osiguranje pristupa materijalno pristupačnoj, pouzdanoj, održivoj i modernoj energiji za sve. Dugoročno njome bi se trebalo nastojati potpuno iskorijeniti energetske siromaštvo.

U funkciji ostvarivanja vizije utvrđeni su strateški ciljevi smanjenja energetske siromaštva:

- **Strateški cilj 1. Ublažiti rizik energetske siromaštva programima socijalne pomoći**
- **Strateški cilj 2. Podići svijest i znanje građana o prevenciji i prevazilaženju rizika energetske siromaštva**
- **Strateški cilj 3. Smanjiti rizik energetske siromaštva razvojem održivog, energetske efikasnog socijalnog stanovanja**

Uzimajući u obzir da je energetske siromaštvo rezultat društvenih, ekoloških, privrednih i geopolitičkih faktora, ono iziskuje *holistički pristup* u njegovom rješavanju, što podrazumijeva sveobuhvatnu analizu tog pitanja i potreba domaćinstava te uključivanje raznih aktera, od potrošača, socijalnih institucija (centara za socijalni rad), organizacija civilnog društva i preduzeća do regionalnih i lokalnih vlasti.

Strategija uključuje kako energetske tako i neenergetske mjere za uklanjanje temeljnih uzroka energetske siromaštva i ublažavanje uslova za energetske siromašna i ranjiva domaćinstva. Njome se želi osigurati da mjere energetske efikasnosti i tranzicije budu osmišljene i provedene na pravedan, pravičan i uključiv način, tako da nitko ne bude zapostavljen niti isključen.

Indikatori i definicija energetske siromaštva

Indikatori energetske siromaštva su urađeni u skladu sa faktorima koji opisuju energetske siromaštvo koji se odnose na: ekonomski i socio-demografske faktore i energetske faktore.

U ekonomske i socio-demografske faktore ubrajaju se: Demografski aspekt (broj, spol i starost članova/ica domaćinstva); Finansijski aspekti (prihodi i troškovi energije); Zdravstveni aspekt (psihičko i fizičko zdravlje).

U energetske faktore ubrajaju se: Procjena energetske klase i ilustrativni indikatori (izolacija, vlaga, plijesan, propuh, sistem grijanja); Energetske usluge (grijanje, hlađenje, topla voda u domaćinstvu; kuhanje, rasvjeta, pranje i ostalo).

Za uspostavljenje indikatora energetske siromaštva, odnosno definiranja prioritarnih ciljnih grupa, uspostavljeni su kriteriji prema sedam grupa i to: 1. energetska klasa objekta (izolacija, grijanje i električna energija), 2. energetska klasa objekta, 3. vlasništvo objekta, 4. vrsta stambene jedinice, 5. prihodovna strana – novčana podrška (socijalne naknade i pomoći), 6. ekonomski status domaćinstva, 7. socijalne kategorije stanovništva. Definirani su i uslovi za dobijanje podrške i pomoći. Kao osnova za identifikaciju energetske siromaštva uzima se DOMAĆINSTVO. Kombinacijom navedenih faktora utvrđivat će se kriterij za svaku mjeru.

U kontekstu vizije za eliminaciju energetske siromaštva i definiranih indikatora postavljena je definicija energetske siromaštva koja glasi

„Energetska siromaštva je stanje u kojem domaćinstvo nije u mogućnosti da obezbijedi potrebnu količinu energije, neophodnu za zdrav i dostojanstven život, na način koji ne ugrožava druge osnovne životne potrebe domaćinstva i šire zajednice“.

Energetska siromašna i ugrožena domaćinstva se kategoriziraju u dvije grupe i to:

Energetska siromašna domaćinstva: Domaćinstva sa veoma niskim prihodima koja nemaju adekvatne energetske stambene uslove i usluge i ne mogu sebi priuštiti potrebnu količinu energije, neophodnu za zdrav i dostojanstven život (grijanje, rasvjeta, zagrijavanje vode,..), na način koji ne ugrožava zadovoljavanja osnovnih životnih potreba domaćinstva i šire zajednice, te su izloženi smanjenom mogućnošću plaćanja osnovnih energetske usluga (grijanje, el. energija, topla voda i dr.) i odricanju u drugim područjima života (kvalitetna ishrana, odjeća, obrazovanje, odmor, i dr.)

Energetska rizična domaćinstva: Domaćinstva koja imaju energetska neadekvatne stambene uslove i dostupne energetske usluge, čiji prihodi omogućavaju zadovoljavajuće energetske usluge za obezbijedenje potrebne količine energije, neophodne za zdrav i dostojanstven život, na način koji ne ugrožava druge osnovne životne potrebe domaćinstva i šire zajednice, ali su osjetljiva na negativne uticaje glavnih uzroka energetske siromaštva kao što su porast cijena energenata, nemogućnosti ulaganja u energetska efikasnost i sl. što dovodi do smanjenja njihove sposobnosti prilagođavanja na razne energetske izazove i povećanog rizika da postane energetska ugroženo ili siromašno.

U prilogu se nalazi tabela sa kategorijama energetske siromašnih i rizičnih domaćinstava.

Koordinacija i odgovornost za energetska siromaštva

Za koordinaciju izrade, provedbe, implementacije i za praćenje realizacije Strategije unutar općinske uprave zaduženo je Koordinaciono tijelo za implementaciju mjera za smanjenje energetske siromaštva koju će imenovati načelnik Općine Čelić.

Koordinaciono tijelo će biti sastavljeno od predstavnika nadležnih službi Općine Čelić (Služba za opću upravu, društvene djelatnosti i boračka pitanja i Služba za računovodstvene, poslove trezora, privredu i razvoj), Centra za socijalni rad Čelić i drugih relevantnih organizacija.

Za koordinaciju aktivnosti i implementaciju Strategije nadležna je Služba za opću upravu, društvene djelatnosti i boračka pitanja Općine Čelić.

Zadaci Općinske uprave u realizaciji Strateškog plana su sljedeći:

- uspješno integrirati ciljeve i mjere Strateškog plana u razvojnu strategiju Općine Čelić i ostale relevantne strateške dokumente;
- osigurati stručni kadar za realizaciju identificiranih mjera suzbijanja energetske siromaštva i energetske efikasnosti;
- osigurati finansijska sredstva za realizaciju mjera za koje je Općine Čelić identificiran kao nositelj;
- pravovremeno komunicirati i zajednički usuglasiti provođenje mjera koje nisu u nadležnosti Gradske uprave s predviđenim nositeljima i ostalim uključenim akterima;
- podržati kontinuirano provođenje mjera kroz čitavo razdoblje provedbe Strateškog plana do 2029. godine;
- osigurati praćenje i izvještavanje o dinamici realizacije plana do 2029. godine;
- kontinuirano informirati građane o realizaciji Strateškog plana;
- osigurati učestvovanje svih relevantnih aktera i građana u čitavom procesu od izrade do praćenja realizacije Strateškog plana;

Nosioci aktivnosti na realizaciji strategije su: Općinska uprava Općine Čelić; Centar za socijalni rad Čelić, Nevladine organizacije i Udruženja građana.

Programski ciljevi i mjere

Strateški cilj 1. Ublažiti rizik energetske siromaštva programima socijalne pomoći

Programski cilj 1.1. Uspostaviti sistem mjerenja i efektivnog ciljanja energetske siromaštva domaćinstva

Mjera 1.1.1. Identifikacija, praćenje i mapiranje žarišnih područja energetske siromaštva domaćinstva

Kratak opis mjere i aktivnosti	Mjera predviđa izradu sveobuhvatne karte energetske siromaštva domaćinstava na osnovu definiranih kriterija putem koje će se utvrditi nivo finansijske te energetske ugroženosti, te utvrđivanje metodologije načina analize, praćenja i izvještavanja o stanju energetske siromaštva i utvrđivanja najvećih žarišnih problema energetske siromaštva i ugroženih domaćinstava korisnika pomoći po osnovu energetske siromaštva i predlaganje neophodnih dodatnih mjera za njegovo smanjenje i postizanje njihove energetske efikasnosti. Aktivnosti: - Izrada metodologije i instrumenta istraživanja - Izrada baze za unos podataka - Posjeta domaćinstvima - Unos podataka u bazu - Izvještavanje - Davanje preporuka
Nadležno tijelo/nosilac	- Služba za računovodstvene, poslove trezora, privredu i razvoj - Služba za opću upravu, društvene djelatnosti, boračka pitanja - Centar za socijalni rad Čelić
Partneri u realizaciji	Lokalne nevladine organizacije i korisnička udruženja
Vremenski period realizacije	2025– 2029
Mjerljivi indikatori realizacije	- Izrađen dokument "Metodologija identifikacije i praćenja energetske siromaštva domaćinstava"

	<ul style="list-style-type: none"> - Realizirane kućne posjeteu oko 130energetski ugroženih domaćinstva i identificirana energetski siromašna domaćinstva. - Identificiran broj domaćinstava i njihove potrebe - Uspostavljen jedinstveni registar/baza sa podacima o domaćinstvima - Izvještaji o promjenama energetskog statusa za ciljnu grupu domaćinstava
Korisnici mjere	Energetski siromašna domaćinstva
Broj korisnika	Oko 130 domaćinstava
Kriterij za ostvarenje mjere	<p>Socio-ekonomski i energetski status naveden u indikatorima domaćinstava pogođenim energetskim siromaštvom (Anex 1.)sa posebnim osvrtom na korisnike javne novčane podrške i to:</p> <ul style="list-style-type: none"> - korisnici stalne novčane pomoći - korisnici privremene novačane pomoći - korisnici novčane egzistencijalne naknade - korisnici naknade civilne žrtve rata - korisnici minimalne i zagarantovane penzije - korisnici naknade po osnovu nezaposlenosti - korisnici lične invalidnine (I i II kategorija) - korisnici novčane naknade na ličnu invalidninu iz boračke zaštite (RVI) - korisnici porodične invalidnine
Procjena potrebnih sredstva	2000,00KM godišnje 10000,00 KM ukupno
Izvori finansiranja	Budžet Općine Čelić (4.000KM/god) Budžet viših nivoa vlasti i međunarodni i domaći fondovi (6000,00 KM/god)
Mogući efekti/ishodi	Utvrđeno stanje domaćinstava pogođenih energetskim siromaštvom na području općine,i uspostavljen mehanizam praćenja stanja energetskog siromaštva s ciljem poduzimanja kvalitetnih i pravovremenih mjera za njegovo smanjenje kroz programe finansijske i nefinansijske pomoći.

Programski cilj 1.2. Osigurati socijalne programe finansijske pomoći za smanjivanje energetskog siromaštva

Mjera 1.2.1. Novčana pomoć za subvencioniranje troškova električne energije

Kratak opis mjere i aktivnosti	<p>Mjera se odnosi na subvenciju troškova za električnu energiju za domaćinstva koja zadovoljavaju određene kriterije prihoda i socijalne ugroženosti. Energetski siromašnim domaćinstvima će se sufinansirati150 kWh električne energije mjesečno.</p> <p>Aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Donošenje odluke od strane Općinskog vijeća o subvenciji troškova električne energije - Odobravanje novčane pomoći uz uslov da dostavi dokaz o potrošnji električne energije
Nadležno tijelo/nosilac	<ul style="list-style-type: none"> - Služba za računovodstvene, poslove trezora, privredu i razvoj - Služba za upravu, društvene djelatnosti, boračka pitanja
Partneri u realizaciji	<ul style="list-style-type: none"> - Centar za socijalni rad Čelić - Međunarodne i domaće organizacije i fondovi - Kantonalni i federalni nivo vlasti
Vremenski period realizacije	2025-2029
Mjerljivi indikatori realizacije	<ul style="list-style-type: none"> - Donesena odluka od strane Općinskog vijeća o subvenciji troškova električne energije - Lista korisnika subvencije - Izvještaj o realizaciji pomoći sa pokazateljima o dodijeljenim finansijskim sredstvima
Korisnici mjere	Energetski siromašna domaćinstva

Broj korisnika	6odomaćinstava
Kriterij za ostvarenje mjere	Korisnici javne novčane podrške i to: -korisnici stalne novčane pomoći -korisnici privremene novčane pomoći
Procjena potrebnih sredstva	3.000,00KM godišnje 15.000KM ukupno
Izvori finansiranja	Budžet Općine Čelić (8.000,00 KM/god) Budžet viših nivoa vlasti i međunarodni i domaći fondovi (7.000KM/god)
Mogući efekti/ishodi	Obezbijeđena dodatna količina električne energije za energetske siromašnodomaćinstava

Mjera 1.2.2. Novčana pomoć za subvencioniranje troškova grijanja u toku grijne sezone

Kratak opis mjere i aktivnosti	Mjera se odnosi na subvencioniranje troškova grijanja tokom zime i perioda hladnog vremena (grijne sezone) i to za domaćinstva koja zadovoljavaju određene kriterije prihoda i socijalne ugroženosti. Energetski siromašnim domaćinstvima priznaje se pravo na sufinansiranje troškova grijanja (drva, pelet,...) u maksimalnom iznosu od iznosu od oko150,00KM po domaćinstvu. Pomoć za troškove grijanja se može odobriti korisniku ili na način da se direktno isplati ovlaštenoj pravnoj ili fizičkoj osobi koja je izvršila uslugu. Aktivnosti: - Donošenje odluke od strane Općinskog vijeća o subvenciji troškova grijanja u periodu zime i hladnog vremena - Odobravanje novčane pomoći uz uslov da dostavi dokaz o nabavci ili plaćanju računa.
Nadležno tijelo/nosilac	- Služba za računovodstvene, poslove trezora, privredu i razvoj - Služba za upravu, društvene djelatnosti, boračka pitanja
Partneri u realizaciji	- Centar za socijalni radČelić - Međunarodne i domaće organizacije i fondovi - Kantonalni i federalni nivo vlasti
Vremenski period realizacije	2024-2029
Mjerljivi indikatori realizacije	- Donesena odluka od strane Općinskog vijeća o subvenciji troškova grijanja (pelet, drva, ...) u periodu zime i hladnog vremena - Lista korisnika subvencije - Izvještaj o realizaciji pomoći sa pokazateljima o dodijeljenim finansijskim sredstvima
Korisnici mjere	Energetski siromašna domaćinstva
Broj korisnika	Oko6odomaćinstva
Kriterij za ostvarenje mjere	Korisnici javne novčane podrške i to: -korisnici stalne novčane pomoći -starija lica bez prihoda
Procjena potrebnih sredstva	7.166 KM/godišnje (po grijnoj sezoni) 43.000,00 KM (ukupno)
Izvori finansiranja	Budžet OpćineČelić (13.000,00KM/god) Budžet viših nivoa vlasti i međunarodni i domaći fondovi (30.000KM/god)
Mogući efekti/ishodi	Obezbijeđena potrebna dodatna količina toplotne energijetokom zime i perioda hladnog vremena za energetske siromašnih domaćinstava

Strateški cilj 2. Podići svijest i znanje građana o prevenciji i prevazilaženju rizika energetske siromaštva

Programski cilj 2.1. Osigurati energetske preglede i savjetovanje za energetske ranjiva domaćinstva

Mjera 2.1.1. Provjere i savjetodavne intervencije za energetske ranjiva domaćinstva

Kratak opis mjere i aktivnosti	Mjera se odnosi na realizaciju jednostavnih energetske preglede (provjera) domaćinstva (energetski siromašna i rizična domaćinstva) kojim će se utvrđivati postojeće stanje, te u skladu s tim pružati energetske savjete domaćinstvima za uštedu energije ili davanje preporuka za poduzimanje daljnjih koraka ka boljoj energetske efikasnosti. Provjere u domaćinstvima koja se suočavaju sa energetske siromaštvom imaju za cilj: identificirati uzroke gubitka topline u kući; pomoći u identifikaciji i rješavanju problema s vlagom ili plijesni; ponuditi korisne savjete za uštedu energije i vode a pritom osigurati da dom ostane siguran i udoban. Prilikom pregleda odgovorne osobe koje vrše pregled će popunjavati energetske upitnike. Aktivnosti: <ul style="list-style-type: none"> - Formiranje Tima za obilazak domaćinstava i utvrđivanje stanja - Posjete domaćinstvima - Evidentiranje stanja izvršene provjere, sumiranje podataka i izvještavanje
Nadležno tijelo/nosilac	<ul style="list-style-type: none"> - Služba za opću upravu, društvene djelatnosti i boračka pitanja - Tim za obilazak domaćinstava i utvrđivanje stanja
Partneri u realizaciji	- Centar za socijalni rad Čelić
Vremenski period realizacije	2025-2029 (Kontinuirano u skladu sa Metodologijom praćenja energetske ranjivih domaćinstva i izvještavanjem)
Mjerljivi indikatori realizacije	<ul style="list-style-type: none"> - Broj provedenih jednostavnih energetske preglede - Broj udijeljenih praktičnih savjeta i preporuka za realizaciju jednostavnih mjera - Broj ispunjenih upitnika o energetske siromaštvu
Korisnici mjere	Domaćinstava pogođena energetske siromaštvom (<i>energetski siromašna i rizična domaćinstva</i>)
Broj korisnika	60 domaćinstava
Kriterij za ostvarenje mjere	Socio-ekonomski i energetske status naveden u indikatorima domaćinstava pogođenim energetske siromaštvom (Anex 1.)
Procjena potrebnih sredstva	1.000,00 KM/ (godišnje) 5.000 KM (ukupno)
Izvori finansiranja	Budžet Općine Čelić (1.000,00 KM/god) Budžet viših nivoa vlasti i međunarodni i domaći fondovi (4.000 KM/god)
Mogući efekti/ishodi	Identificirani uzroci gubitka topline u korisničkim domaćinstvima i pružene savjetodavne usluge za uštedu energije i energetske efikasnost domaćinstava za dugoročnije rješavanje problema energetske siromaštva

Programski cilj 2.2. Edukacija građana i organiziranje edukativno-informativnih događanja na temu energetske siromaštva i energetske efikasnosti

Mjera 2.2.1. Organizacija edukacija u oblasti energetske efikasnosti

Kratak opis mjere i aktivnosti	Mjera se odnosi na organizaciju raznih vrsta edukativnih događanja kako bi se što veći broj građana upoznao s tematikom energetske siromaštva, prilikama i načinima njegovog prevazilaženja. Cilj je upoznavanje domaćinstava pogođenih energetske siromaštva građana s pojmom i idejom demokratizacije korištenja obnovljivih izvora energije i energetske efikasnosti, te postupnog prelaza od građana koji su samo korisnici i potrošači energenata prema građanima koji su informirani potrošači i kasnije potrošači s vlastitom proizvodnjom energije. Aktivnosti: - Angažman NVO iz oblasti zaštite okoliša ili drugih stručnih lica iz oblasti energetske efikasnosti - Izrada Plana edukativnih aktivnosti sa utvrđenim temama i ciljnim grupama - Realizacija Plana edukativnih aktivnosti
Nadležno tijelo/nosilac	- Služba za opću upravu, društvene djelatnosti i boračka pitanja - Služba za računovodstvene, poslove trezora, privredu i razvoj
Partneri u realizaciji	- Domaći i međunarodne NVO - Školske ustanove
Vremenski period realizacije	2026-2029
Mjerljivi indikatori realizacije	-Izrađen plan edukacija -Broj provedenih edukacija o energetske siromaštva i energetske efikasnosti -Broj osoba obuhvaćen edukacijom
Korisnici mjere	Domaćinstava pogođena energetske siromaštva (<i>energetski siromašna i rizična domaćinstva</i>)i građani općine Čelić
Broj korisnika	300 domaćinstava
Kriterij za ostvarenje mjere	Socio-ekonomski i energetske status naveden u indikatorima domaćinstava pogođenim energetske siromaštva (Anex 1.)i građanski status.
Procjena potrebnih sredstva	1.500,00 KM/god 6.000,00 KM/kupno
Izvori finansiranja	Budžet Općine Čelić (1.000,00 KM/god) Budžet viših nivoa vlasti i međunarodni i domaći fondovi (5.000,00 KM/god)
Mogući efekti/ishodi	Informisani i educirani članovi domaćinstava o mogućnostima uštede energije, smanjenja finansijskih izdataka i unapređenja energetske efikasnosti domaćinstava

Mjera 2.2.2. Informisanje i savjetovanje u pripremi dokumentacije za prijavu na javne pozive za sufinansiranje energetske efikasnosti

Kratak opis mjere i aktivnosti	Mjera se odnosi na informisanje, savjetovanje i pružanja podrške kod pripreme dokumentacije za prijavu na javne pozive za sufinansiranje energetske obnove porodičnih kuća i višestambenih zgrada s posebnim naglaskom na domaćinstva pogođena energetske siromaštva. Aktivnosti: -U okviru postojeće sistematizacije poslova u Općini Čelić u okviru postojećih referata utvrditi obavljanje poslova savjetovanja i pružanja podrške ugroženim domaćinstvima
Nadležno tijelo/nosilac	- Služba za računovodstvene, poslove trezora, privredu i razvoj -Služba za opću upravu, društvene djelatnosti i boračka pitanja
Partneri u realizaciji	- NVOi Sredstva informisanja
Vremenski period realizacije	2024-2029 (Kontinuirano)
Mjerljivi indikatori realizacije	-Broj pripremljenih prijava na otvorene pozive za ugrožene grupe građana.

	-Broj provedenih savjetovanja građana za prijave na pozive usmjerene na energetske siromašne građane
Korisnici mjere	Domaćinstava pogođena energetske siromaštvom (<i>energetski siromašna i rizična domaćinstva</i>) i potencijalni podnosioci prijave na Javni poziv
Broj korisnika	Oko 500 potencijalno zainteresiranih domaćinstava
Kriterij za ostvarenje mjere	Socio-ekonomski i energetske status naveden u indikatorima domaćinstava pogođenim energetske siromaštvom (Anex 1.) i građanski status.
Procjena potrebnih sredstva	83,33 KM/god 500,00 KM/ukupno
Izvori finansiranja	-Budžet Općine Čelić (500,00KM)
Mogući efekti/ishodi	Povećan broj građana koji su podnijeli kompletne aplikacija na javne pozive za korištenje raspoloživih finansijskih za energetske efikasnost domaćinstava

Mjera 2.2.3. Organizacija edukacije u oblasti energetske efikasnosti u javnim ustanovama

Kratak opis mjere i aktivnosti	Mjera se odnosi na organizaciju raznih vrsta edukativnih događanja za osoblje javnih institucija (škola, i dr.) i upoznavanje s tematikom energetske siromaštva, prilikama i načinima njegovog prevazilaženja, te upoznavanje sa mjerama i metodama korištenja obnovljivih izvora energije i energetske efikasnosti. Aktivnosti: <ul style="list-style-type: none"> - Javni poziv i izbor stručne organizacije ili stručnog lica iz oblasti energetske efikasnosti u zgradarstvu - Izrada edukativno-informativnog materijala i širenje znanja o načinima smanjenja potrošnje energije - Promocija i distribucija edukativnog materijala
Nadležno tijelo/nosilac	<ul style="list-style-type: none"> - Služba za računovodstvene, poslove trezora, privredu i razvoj - Služba za opću upravu, društvene djelatnosti i boračka pitanja
Partneri u realizaciji	Javne ustanove, Škole, Elektronski mediji, Nevladine organizacije
Vremenski period realizacije	2025-2029
Mjerljivi indikatori realizacije	<ul style="list-style-type: none"> - Broj edukacija - Broj štampanog edukativnog materijala - Broj objava, promocija u elektronskim medijima - Broj ustanova obuhvaćenih edukacijom
Korisnici mjere	- Javne ustanove na području općine Čelić
Broj korisnika	- oko 200 uposlenika i učenika u javnim ustanovama
Kriterij za ostvarenje mjere	Status javne institucije na području općine Čelić
Procjena potrebnih sredstva	1.200,00 KM/god 6.000,00 KM/ukupno
Izvori finansiranja	Budžet Općine Čelić (1.000,00KM/god) Budžet viših nivoa vlasti i međunarodni i domaći fondovi (5.000,00 KM/god)
Mogući efekti/ishodi	Informisani i educirani predstavnici javnih ustanova i učenici škola o mjerama i metodama korištenja obnovljivih izvora energije i energetske efikasnosti

Programski cilj 2.3. Javne kampanje na temu energetske siromaštva i energetske efikasnosti

Mjera 2.3.1. Kampanje „energetske pismenosti“ i „energetske efikasnosti“

Kratak opis mjere i aktivnosti	Mjera se odnosi na organizaciju i realizaciju javnih kampanja u oblasti energetske pismenosti i energetske efikasnosti kako bi se što veći broj građana informisao o načinima uštede energije. Predviđene javne kampanje će se provesti putem elektronskih medija, kroz organizaciju emisija na temu energetske efikasnosti
---------------------------------------	---

	<p>učesćem stručnih lica iz ove oblasti, putem saopštenja, emitovanjem video i audio poruka i sl.</p> <p>Aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Izrada Plana javne medijske kampanje o vrsti i načinu provođenja mjera smanjenja potrošnje energije i energetske efikasnosti - Realizacija Plana i evaluacija projekta
Nadležno tijelo/nosilac	- Služba za opću upravu, društvene djelatnosti i boračka pitanja
Partneri u realizaciji	- Elektronski mediji, domaći i međunarodne nevladine organizacije
Vremenski period realizacije	2025 -2029
Mjerljivi indikatori realizacije	<ul style="list-style-type: none"> - Broj javnih kampanja - Broj medijskih nastupa - Broj službenih naloga na društvenim mrežama - Izvještaj o provedenoj evaluaciji
Korisnici mjere	Domaćinstava pogođena energetske siromaštvom (<i>energetski siromašna i rizična domaćinstva</i>) i građani
Broj korisnika	
Kriterij za ostvarenje mjere	Socio-ekonomski i energetske status naveden u indikatorima domaćinstava pogođenim energetske siromaštvom (Anex 1.)i građanski status.
Procjena potrebnih sredstva	3.000,00 KM/god 15.000,00 KM/ukupno
Izvori finansiranja	Budžet Općine Čelić (2.000,00KM/god) Budžet viših nivoa vlasti i međunarodni i domaći fondovi (13.000,00 KM/god)
Mogući efekti/ishodi	Povećana informisanost građana i podignuta svijest o potrebi primjene mjera energetske efikasnosti za uštedu energije i zaštite životne sredine

Mjera 2.3.2. *Finansiranje i sufinansiranje organizacijama civilnog društva za projekte iz oblasti energetskog siromaštva*

Kratak opis mjere i aktivnosti	<p>Mjera se odnosi na finansiranje lokalnih organizacija civilnog društva koje će putem realizacije projekata raditi na smanjenju energetskog siromaštva realizacijom edukativno-informativnih i savjetodavnih aktivnosti i podizanju svijesti građana o načinim uštede energije i mjerama energetske efikasnosti i održivosti. Ovom mjerom će se finansirati projekti koji imaju za cilj smanjenje energetskog siromaštva, a čije aktivnosti obuhvataju edukativno-informativno-savjetodavni rad sa domaćinstvima koja su pogođena energetske siromaštvom i realizacija javnih kampanja.</p> <p>Aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ova mjera se provodi u okviru javnog poziva koji općina raspisuje kao podršku radu NVO
Nadležno tijelo/nosilac	- Služba za računovodstvene, poslove trezora, privredu i razvoj
Partneri u realizaciji	<ul style="list-style-type: none"> - Međunarodne i domaće organizacije i fondovi - Kantonalni i federalni nivo vlasti
Vremenski period realizacije	2025-2029
Mjerljivi indikatori realizacije	<ul style="list-style-type: none"> - Broj raspisanih javnih poziva - Broj organizacija podržanih za realizaciju projekata - Broj korisnika projekata
Korisnici mjere	Direktni - Lokalne organizacije civilnog društva Indirektni - Domaćinstava pogođena energetske siromaštvom i građani
Broj korisnika	Potencijalno zainteresirane NVOza ovu oblast
Kriterij za ostvarenje mjere	Projekti čiji se ciljevi i aktivnosti odnose na smanjenje energetskog siromaštva

Procjena potrebnih sredstava	3.000 KM/god 15.000 KM/ukupno
Izvori finansiranja	Budžet Općine Čelić (2.000 KM/god) Budžet viših nivoa vlasti i međunarodni i domaći fondovi (3.000 KM/god)
Mogući efekti/ishodi	Informisani i educirana članovi domaćinstava pogođenih energetske siromaštvom i građani sa problematikom energetske siromaštva, mogućnostima i načinima njegovog prevazilaženja, te podignuta svijest o potrebi primjene mjera energetske efikasnosti za smanjenje energetske siromaštva i zaštite životne sredine.

Strateški cilj 3. Smanjiti rizik energetske siromaštva razvojem održivog, energetski efikasnog socijalnog stanovanja

Programski cilj 3.1. Integrisati mjere energetske efikasnosti i mjere socijalne politike

Mjera 3.1.1. Unapređenje standarda energetske efikasnosti (grijanje, topla voda, el. energija) uz visoke stope sufinansiranja za energetske siromašna domaćinstva

Kratak opis mjere i aktivnosti	Mjera se odnosi na unapređenje energetske efikasnosti uz visoko sufinansiranje unapređenja grijanja, priključka na daljinsko grijanje i električne energije s ciljem osiguravanja realizacije nužnih mjera energetske efikasnosti kod energetske siromašnihi ugroženih, koji nisu u mogućnosti zatvoriti finansijsku konstrukciju. Aktivnosti: <ul style="list-style-type: none"> - Izrada Programa sa kriterijima sufinansiranja unapređenja energetske efikasnosti objekta energetske siromašnih domaćinstava - Javni poziv za prikupljanje zahtjeva - Formiranje Tima za provođenje konkursne procedure - Donošenje odluke o broju korisnika i vrstama mjera EE - Realizacija odluke i plasman finansijskih sredstva
Nadležno tijelo/nosilac	- Služba za računovodstvene, poslove trezora, privredu i razvoj
Partneri u realizaciji	- Centar za socijalni rad Čelić - Nevladine organizacije - Mjesne zajednice i druge nadležne službe Grada/Općine
Vremenski period realizacije	2026-2029
Mjerljivi indikatori realizacije	- Program sa kriterijima sufinansiranja unapređenja energetske efikasnosti - Izveštaj o realizaciji Programa sa listom korisnika i finansijskim pokazateljima - Broj domaćinstava obuhvaćen mjerom energetske efikasnosti
Korisnici mjere	Energetske siromašna domaćinstva
Broj korisnika	Oko 10 domaćinstava
Kriterij za ostvarenje mjere	Socio-ekonomski i energetske status naveden u indikatorima domaćinstava pogođenim energetske siromaštvom (Anex 1.).
Procjena potrebnih sredstava	17.500 KM/god 70.000 KM/ukupno
Izvori finansiranja	Budžet Općine Čelić (20.000 KM/god) Budžet viših nivoa vlasti i međunarodni i domaći fondovi (50.000 KM/god)
Mogući efekti/ishodi	Unaprijeđena energetske efikasnost domaćinstava i smanjeni finansijski troškovi za obezbjeđenje potrebne količine toplotne energije kod energetske siromašnihi ugroženih domaćinstava

Mjera 3.1.2. Unapređenje standarda ovojnice postojećih individualnih i kolektivnih stambenih objekata uz visoke stope sufinansiranja za energetske siromašna domaćinstva

Kratak opis mjere i aktivnosti	Mjera se odnosi na visoki procenat sufinansiranja unapređenja ovojnice postojećih objekata (utopljanje objekata postavljanjem stiropora, obnovom krova, ...) s ciljem osiguravanja realizacije nužnih mjera energetske obnove kod energetske siromašnih i ugroženih domaćinstava, koji nisu u mogućnosti zatvoriti finansijsku konstrukciju. Aktivnosti: <ul style="list-style-type: none"> - Izrada Programa sa kriterijima sufinansiranja unapređenja energetske efikasnosti objekata energetske ugroženih i ugroženih domaćinstava - Javni poziv za prikupljanje zahtjeva - Formiranje Tima za provođenje konkursne procedure - Donošenje odluke o broju korisnika i vrstama mjera EE - Realizacija odluke i plasman finansijskih sredstva
Nadležno tijelo/nosilac	- Služba za računovodstvene, poslove trezora, privredu i razvoj
Partneri u realizaciji	- Centar za socijalni rad Čelić - Nevladine organizacije - Mjesne zajednice i druge nadležne službe Općine Čelić
Vremenski period realizacije	2026-2029
Mjerljivi indikatori realizacije	- Program sa kriterijima sufinansiranja unapređenja energetske efikasnosti - Izvještaj o realizaciji Programa sa listom korisnika i finansijskim pokazateljima - Broj domaćinstava obuhvaćen mjerom energetske efikasnosti
Korisnici mjere	Energetski siromašna domaćinstva
Broj korisnika	Oko 10 domaćinstava
Kriterij za ostvarenje mjere	Socio-ekonomski i energetske status naveden u indikatorima domaćinstava pogođenim energetske siromaštvom (Anex 1.)
Procjena potrebnih sredstva	12.500 KM/god 50.000 KM/ukupno
Izvori finansiranja	Budžet Općine Čelić (20.000 KM/god) Budžet viših nivoa vlasti i međunarodni i domaći fondovi (30.000 KM/god)
Mogući efekti/ishodi	Unaprijeđena energetske efikasnost ovojnice u domaćinstvima i smanjeni finansijski troškovi za obezbjeđenje potrebne količine energije kod energetske siromašnih i ugroženih domaćinstva

Mjera 3.1.3. Mali energetske paketi efikasne tehnologije za energetske siromašna domaćinstva

Kratak opis mjere i aktivnosti	Mjera se odnosi na dodjelu malih paketa energetske efikasnosti donacijom energetske efikasne rasvjetnih tijela (led sijalice, produžni kablovi sa prekidačem, i drugo) za energetske siromašna domaćinstva. (Maksimalan iznos energetske paketa za jedno domaćinstvo iznosi 20,00KM) Aktivnosti: <ul style="list-style-type: none"> - Program raspodjele finansijskih sredstava - Javni poziv za dodjelu finansijskih sredstava - Formiranje Tima za provođenje konkursne procedure - Donošenje odluke o broju korisnika i vrstama mjera EE - Realizacija odluke i plasman finansijskih sredstava
Nadležno tijelo/nosilac	- Služba za računovodstvene, poslove trezora, privredu i razvoj - Služba za opću upravu, društvene djelatnosti i boračka pitanja
Partneri u realizaciji	- Centar za socijalni rad Čelić - Služba civilne zaštite, mjesne zajednice i druge nadležne službe Općine Čelić - Nevladine organizacije i korisnička udruženja

Vremenski period realizacije	2025-2029
Mjerljivi indikatori realizacije	-Broj domaćinstava obuhvaćen mjerom -Broj i vrsta dodijeljenih paketa energijski efikasne opreme
Korisnici mjere	Energetski siromašna domaćinstva
Broj korisnika	Oko 300 domaćinstava
Kriterij za ostvarenje mjere	Socio-ekonomski i energetski status naveden u indikatorima domaćinstava pogođenim energetskim siromaštvom (Anex 1.).
Procjena potrebnih sredstva	1.400,00 KM/god 7.000,00 KM/ukupno
Izvori finansiranja	Budžet Općine Čelić (1.000,00KM/god) Budžet viših nivoa vlasti i međunarodni i domaći fondovi (6.000,00 KM/god)
Mogući efekti/ishodi	Unaprijeđena energetska efikasnost domaćinstava i smanjena potrošnja električne energije kod energetski siromašnih domaćinstava

Programski cilj 3.2. Energetska obnova stambenih jedinica i sprovođenje mjera za uštedu energije

Mjera 3.2.1. Unapređenje standarda ovojnice postojećih individualnih stambenih objekata za domaćinstva u riziku od energetskog siromaštva

Kratak opis mjere i aktivnosti	Mjera se odnosi na sufinansiranje unapređenja ovojnice postojećih objekata (toplifikacija objekata, zamjena prozora i vrata; izolacija krovova; izolacija zidova; izolacija podova) (maksimalno do 1000 KM po domaćinstvu) s ciljem osiguravanja realizacije nužnih mjera energetske obnove kod energetski ugroženih domaćinstva koja se nalaze u riziku od energetskog siromaštva, a koji nisu u mogućnosti samostalno zatvoriti finansijsku konstrukciju. Aktivnosti: - Izrada Programa sa kriterijima sufinansiranja unapređenja energijske efikasnosti objekta kod energetski ranjavih domaćinstava - Javni poziv za prikupljanje zahtjeva - Formiranje Tima za provođenje konkursne procedure - Donošenje odluke o broju korisnika i vrstama mjera EE - Realizacija odluke i plasman finansijskih sredstva
Nadležno tijelo/nosilac	- Služba za računovodstvene, poslove trezora, privredu i razvoj - Služba za opću upravu, društvene djelatnosti i boračka pitanja
Partneri u realizaciji	- Centar za socijalni rad Čelić - Služba civilne zaštite, mjesne zajednice i druge nadležne službe Općine Čelić - Nevladine organizacije
Vremenski period realizacije	2027-2029
Mjerljivi indikatori realizacije	- Broj domaćinstava obuhvaćen mjerom - Program sufinansiranja usvojen od strane gradskog vijeća - Izvještaj o realizaciji Programa sa listom korisnika i finansijskim pokazateljima
Korisnici mjere	Energetski rizična domaćinstva
Broj korisnika	15 domaćinstava
Kriterij za ostvarenje mjere	Socio-ekonomski i energetski status naveden u indikatorima domaćinstava pogođenim energetskim siromaštvom (Anex 1.).
Procjena potrebnih sredstva	18.333,33 KM/god 55.000 KM/ukupno
Izvori finansiranja	Budžet Općine Čelić (10.000,00KM/god) Budžet viših nivoa vlasti i međunarodni i domaći fondovi (45.000,00 KM/god)
Mogući efekti/ishodi	Energetski unaprijeđene ovojnice postojećih objekata domaćinstava u riziku od energetskog siromaštva i poboljšana energetska efikasnost domaćinstava

Programski cilj 3.3. Unapređenje sistema zagrijavanja stambenih objekata

Mjera 3.3.1. Pomoć u zamjeni neefikasnih grijnih tijela za domaćinstva u riziku od energetske siromaštva

Kratak opis mjere i aktivnosti	Mjera se odnosi na sufinansiranje unaprjeđenja ili zamjene sistema grijanja (neefikasnih grijnih tijela - peći) uz korištenje obnovljivih izvora energije kada je to moguće u već postojećim stambenim objektima. Prihvatljiva su poboljšanja energetske efikasnosti sistema grijanja i zamjene energenata okolišno i finansijski povoljnijima, a posebno sistema koji koriste obnovljive izvore energije. Mjera predviđa također i sufinansiranje, odnosno poticanje primjene obnovljivih izvora energije u energetske siromašnim domaćinstvima. Od izuzetne važnosti je da mehanizmi i operativni modeli zamjene grijnih tijela budu zasnovani na objektivnim, provjerenim, pouzdanim i odgovornim prijedlozima i znanjima. Aktivnosti: <ul style="list-style-type: none"> - Izrada Programa sa kriterijima sufinansiranja unaprjeđenja energetske efikasnosti objekta energetske rizična domaćinstava - Javni poziv za prikupljanje zahtjeva - Formiranje Tima za provođenje konkursne procedure - Donošenje odluke o broju korisnika i vrstama mjera EE - Realizacija odluke i plasman finansijskih sredstva
Nadležno tijelo/nosilac	<ul style="list-style-type: none"> - Služba za računovodstvene, poslove trezora, privredu i razvoj - Služba za opću upravu, društvene djelatnosti i boračka pitanja
Partneri u realizaciji	<ul style="list-style-type: none"> - Centar za socijalni rad Čelić - Služba civilne zaštite, mjesne zajednice i druge nadležne službe Općine Čelić - Nevladine organizacije
Vremenski period realizacije	2026-2029
Mjerljivi indikatori realizacije	<ul style="list-style-type: none"> - Program sa kriterijima sufinansiranja unaprjeđenja energetske efikasnosti - Broj domaćinstava obuhvaćen mjerom - Izvještaj o realizaciji Programa sa listom korisnika i finansijskim pokazateljima
Korisnici mjere	Energetske rizična domaćinstva
Broj korisnika	Oko 15 domaćinstava
Kriterij za ostvarenje mjere-	Socio-ekonomski i energetske status naveden u indikatorima domaćinstava pogođenim energetske siromaštvom (Anex 1.)
Procjena potrebnih sredstva	20.000 KM/god 80.000 KM/ukupno
Izvori finansiranja	Budžet Općine Čelić (20.000,00 KM/god) Budžet viših nivoa vlasti i međunarodni i domaći fondovi (60.000,00 KM/god)
Mogući efekti/ishodi	Unaprijeđena energetske efikasnost domaćinstava i smanjeni finansijski troškovi za obezbjeđenje potrebne količine toplotne energije kod domaćinstva u riziku od energetske siromaštva

Programski cilj 3.4. Podsticanje primjene obnovljivih izvora električne energije

Mjera 3.4.1. Sufinansiranje nabavke i ugradnje solarnih panela za domaćinstva u riziku od energetske siromaštva

Kratak opis mjere i aktivnosti	Mjera se odnosi na poboljšanje energetske efikasnosti individualnih stambenih objekata sufinansiranjem kupovine i ugradnje solarnih panela (maksimalne snage do 3 kW – (1kW=1.000 Eura)) za domaćinstva u riziku od energetske siromaštva u omjeru (20,51% Općina, 20,51% korisnik i 58,97% viši nivoi vlasti i fondovi) u cilju unaprjeđenja energetske efikasnosti individualnih stambenih objekata. Aktivnosti:
---------------------------------------	---

	<ul style="list-style-type: none"> - Javni poziv za prijavu potencijalnih korisnika za sufinansiranje postavljanja solarnih panela za domaćinstva - Odabir korisnika mjere - Isplata subvencije korisnicima mjere
Nadležno tijelo/nosilac	- Služba za računovodstvene, poslove trezora, privredu i razvoj
Partneri u realizaciji	<ul style="list-style-type: none"> - Centar za socijalni rad Čelić - Služba civilne zaštite, mjesne zajednice i druge nadležne službe Općine Čelić - Nevladine organizacije
Vremenski period realizacije	2026-2029
Mjerljivi indikatori realizacije	<ul style="list-style-type: none"> - Broj domaćinstva obuhvaćenih mjerom EE - Broj ugrađenih solarnih elektrana
Korisnici mjere	Energetski rizična domaćinstvima
Broj korisnika	Oko 10 domaćinstava
Kriterij za ostvarenje mjere	Socio-ekonomski i energetska status naveden u indikatorima domaćinstava pogodnim energetska siromaštvom (Anex 1.)
Procjena potrebnih sredstva	15.000,00 KM/god 60.000,00 KM/ukupno
Izvori finansiranja	Budžet Općine Čelić (15.000 KM/god) Viši nivoi vlasti i fondovi (35.000 KM/god) Korisnici (10.000 KM/god)
Mogući efekti/ishodi	Unaprijeđena energetska efikasnost domaćinstava ugradnjom solarnih panela i smanjeni troškovi električne energije za energetska ranjiva domaćinstva

Akcioni i finansijski plan i praćenje

Akcioni plan

Akcioni plan se odnosi na vremenski period 2024 – 2029 godine.

Programski cilj	Mjera	Vremenski period realizacije	Procjena potrebnih sredstava	Izvori finansiranja		Nadležno tijelo/nosilac	Mogući efekti/ ishodi	Korisnici / Broj korisnika	Mjerljivi indikatori realizacije
				Općinski budžet	Ostali izvori				
Strateški cilj 1. Ublažiti rizik energetskog siromaštva programima socijalne pomoći									
1.1. Uspostaviti sistem mjerenja i efektivnog ciljanja energetskih siromašnih domaćinstava	1.1.1. Identifikacija, praćenje i mapiranje žarišnih područja energetski siromašnih domaćinstava	2025 - 2029	10.000,00	4.000,00	6.000,00	- Služba za računovodstvene, poslove trezora, privredu i razvoj - Služba za društvene djelatnosti	Utvrđeno stanje domaćinstava pogođenih energetskim siromaštvom na području grada / općine, i uspostavljen mehanizam praćenja stanja energetskog siromaštva s ciljem poduzimanja kvalitetnih i pravovremenih mjera za njegovo smanjenje kroz programe finansijske i nefinansijske pomoći.	- Energetski siromašna domaćinstava - Oko 130 domaćinstava	- Izrađen dokument "Metodologija identifikacije i praćenja energetski siromašnih domaćinstava" - Realizirane kućne posjete u oko 130 energetski ugroženih domaćinstava i identificirana energetski siromašna domaćinstava. - Identificiran broj domaćinstava i njihove potrebe - Uspostavljen jedinstveni registar/baza sa podacima o domaćinstvima - Izvještaji o promjenama energetskog statusa za ciljnu grupu domaćinstava
1.2. Osigurati socijalne programe	1.2.1. Novčana pomoć za subvencioniranje troškova	2025 - 2029	15.000,00	8.000,00	7.000,00	- Služba za računovodstvene, poslove trezora,	Obezbjedeana dodatna količina električne energije za	- Energetski siromašna domaćinstava	- Donesena odluka od strane Gradskog/Općinskog vijeća o subvenciji

finansijske pomoći za smanjivanje energetskog siromaštva	električne energije					privredu i razvoj -Služba za društvene djelatnosti	energetski siromašna domaćinstava	- Oko 60 domaćinstava	troškova električne energije - Lista korisnika subvencije - Izvještaj o realizaciji pomoći sa pokazateljima o dodijeljenim finansijskim sredstvima
	1.2.2. Novčana pomoć za subvencioniranje troškova grijanja u toku grijne sezone	2024 - 2029	43.000,00	13.000,00	30.000,00	- Služba za računovodstvene, poslove trezora, privredu i razvoj -Služba za društvene djelatnosti	Obezbijedena potrebna dodatna količina toplotne energije tokom zime i perioda hladnog vremena za energetski siromašnih domaćinstava	- Energetski siromašna domaćinstava - Oko 60 domaćinstava	- Donesena odluka od strane Gradskog/Općinskog vijeća o subvenciji troškova električne energije - Lista korisnika subvencije - Izvještaj o realizaciji pomoći sa pokazateljima o dodijeljenim finansijskim sredstvima
Strateški cilj 2. Podići svijest i znanje građana o preveniciji i prevazilaženju rizika energetskog siromaštva									
2.1. Osigurati energetski pregled i savjetovanje za energetski ranjiva domaćinstva	2.1.1. Provjere i savjetodavne intervencije za energetski ranjiva domaćinstva	2025 - 2029	5.000,00	1.000,00	4.000,00	- Služba za društvene djelatnosti - Tim za obilazak domaćinstava i utvrđivanje stanja	Identificirani uzroci gubitka topline u korisničkim domaćinstvima i pružene savjetodavne usluge za uštedu energije i energetsku efikasnost domaćinstava za dugoročnije rješavanje problema	- Domaćinstava pogodena energetskim siromaštvom(<i>energetski siromašna i rizična domaćinstva</i>) - Oko 60 domaćinstava	- Broj provedenih jednostavnih energetskih pregleda - Broj udijeljenih praktičnih savjeta i preporuka za realizaciju jednostavnih mjera - Broj ispunjenih upitnika o energetskom siromaštvu

							energetskog siromaštva		
2.2. Edukacija građana i organiziranje edukativno-informativnih događanja na temu energetskog siromaštva i energetske efikasnosti	2.2.1. Organizacija edukacija u oblasti energetske efikasnosti	2026 - 2029	6.000,00	1.000,00	5.000,00	- Služba za opću upravu, društvene djelatnosti i boračka pitanja - Služba za računovodstvene, poslove trezora, privredu i razvoj	Informisani i educirani članovi domaćinstava o mogućnostima uštede energije, smanjenja finansijskih izdataka i unapređenja energetske efikasnosti domaćinstava	- Domaćinstava pogođena energetskim siromaštvom (<i>energetski siromašna i rizična domaćinstva</i>) - Oko 300 domaćinstava	- Izrađen plan edukacija - Broj provedenih edukacija o energetskom siromaštvu i energetske efikasnosti - Broj osoba obuhvaćen edukacijom
	2.2.2. Informisanje i savjetovanje u pripremi dokumentacije za prijavu na javne pozive za sufinansiranje energetske obnove za domaćinstva pogođena energetskim siromaštvom	2024 - 2029	500,00	500,00	00.000,00	- Služba za računovodstvene, poslove trezora, privredu i razvoj - Služba za opću upravu, društvene djelatnosti i boračka pitanja	Povećan broj građana koji su podnijeli kompletne aplikacije na javne pozive za korištenje raspoloživih finansijskih sredstava za energetsku efikasnost domaćinstava	- Domaćinstava pogođena energetskim siromaštvom (<i>energetski siromašna i rizična domaćinstva</i>) - Potencijalno zainteresirani podnosioci prijave na Javni poziv	- Broj pripremljenih prijava na otvorene pozive za ugrožene grupe građana. - Broj provedenih savjetovanja građana za prijave na pozive usmjerene na energetski siromašne građane
	2.2.3. Organizacija edukacije u oblasti energetske efikasnosti u javnim ustanovama	2025 - 2029	6.000,00	1.000,00	5.000,00	- Služba za računovodstvene, poslove trezora, privredu i razvoj - Služba za opću upravu, društvene djelatnosti i boračka pitanja	Informisani i educirani predstavnici javnih ustanova i učenici škola o mjerama i metodama korištenja obnovljivih izvora energije i energetske efikasnosti	- Javne ustanove na području općine Čelić - oko 200 uposlenika i učenika u javnim ustanovama	- Broj edukacija - Broj štampanog edukativnog materijala - Broj objava, promocija u elektronskim medijima - Broj ustanova obuhvaćenih edukacijom

2.3. Javne kampanje na temu energetskog siromaštva i energetske efikasnosti	2.3.1. Kampanje „energetske pismenosti“ i „energetske efikasnosti“	2025 - 2029	15.000,00	2.000,00	13.000,00	- Služba za opću upravu, društvene djelatnosti i boračka pitanja	Povećana informisanost građana i podignuta svijest o potrebi primjene mjera energetske efikasnosti za uštedu energije i zaštite životne sredine	- Domaćinstava pogođena energetskim siromaštvom (energetski siromašna i rizična domaćinstva)	- Broj javnih kampanja - Broj medijskih nastupa - Broj službenih naloga na društvenim mrežama - Izvještaj o provedenoj evaluaciji
	2.3.2. Financiranje i sufinansiranje organizacijama civilnog društva za projekte iz oblasti energetskog siromaštva	2025 - 2029	15.000,00	2.000,00	13.000,00	- Služba za računovodstvene, poslove trezora, privredu i razvoj	Informisani i educirana članovi domaćinstava pogođenih energetskim siromaštvom i građani sa problematikom energetskog siromaštva, mogućnostima i načinima njegovog prevazilaženja, te podignuta svijest o potrebi primjene mjera energetske efikasnosti za smanjenje energetskog siromaštva i zaštite životne sredine	Lokalne organizacije civilnog društva	- Broj raspisanih javnih poziva - Broj organizacija podržan za realizaciju projekata - Broj korisnika projekata
Strateški cilj 3. Smanjiti rizik energetskog siromaštva razvojem održivog, energetski efikasnog socijalnog stanovanja									
3.1. Integrisati mjere energetske efikasnosti i	3.1.1. Unapređenje standarda energetske	2026 - 2029	70.000,00	20.000,00	50.000,00	- Služba za računovodstvene, poslove trezora, privredu i razvoj	Unaprijeđena energetska efikasnost domaćinstava i	- Energetski siromašna domaćinstva - Oko 10 domaćinstva	- Program sa kriterijima sufinansiranja

mjere socijalne politike	efikasnosti (grijanje, topla voda, el. energija) uz visoke stope sufinansiranja za energetska siromašna domaćinstva						smanjeni finansijski troškovi za obezbjeđenje potrebne količine toplotne energije kod energetski siromašnih i ugroženih domaćinstva		unapređenja energetske efikasnosti - Izvještaj o realizaciji Programa sa listom korisnika i finansijskim pokazateljima - Broj domaćinstava obuhvaćen mjerom energetske efikasnosti
	3.1.2. Unapređenje standarda ovojnice postojećih individualnih i kolektivnih stambenih objekata uz visoke stope sufinansiranja za energetska siromašna domaćinstva	2026 - 2029	50.000,00	20.000,00	30.000,00	- Služba za računovodstvene, poslove trezora, privredu i razvoj	Unaprijeđena energetska efikasnost ovojnice u domaćinstvima i smanjeni finansijski troškovi za obezbjeđenje potrebne količine energije kod energetski siromašnih i ugroženih domaćinstva	- Energetski siromašna domaćinstva - Oko 10 domaćinstva	- Program sa kriterijima sufinansiranja unapređenja energetske efikasnosti - Izvještaj o realizaciji Programa sa listom korisnika i finansijskim pokazateljima - Broj domaćinstava obuhvaćen mjerom energetske efikasnosti
	3.1.3. Mali energetska paketi efikasne tehnologije za energetska siromašna domaćinstva	2025 - 2029	6.000,00	1.000,00	7.000,00	- Služba za računovodstvene, poslove trezora, privredu i razvoj - Služba za opću upravu, društvene djelatnosti i boračka pitanja	Unaprijeđena energetska efikasnost domaćinstava i smanjena potrošnja električne energije kod energetski siromašnih i ugroženih domaćinstava	- Energetski siromašna domaćinstva - Oko 300 domaćinstva	- Broj domaćinstava obuhvaćen mjerom - Broj i vrsta dodijeljenih paketa energetske opreme
3.2. Energetska obnova stambenih	3.2.1. Unapređenje standarda ovojnice	2027 - 2029	55.000,00	10.000,00	45.000,00	- Služba za računovodstvene, poslove trezora, privredu i razvoj	Energetski unaprijeđene ovojnice postojećih	- Energetski rizična domaćinstva - Oko 15 domaćinstva	- Broj domaćinstava obuhvaćen mjerom - Program sufinansiranja usvojen

jedinica i sprovođenje mjera za uštedu energije	postojećih individualnih stambenih objekata za domaćinstva u riziku od energetske siromaštva					-Služba za opću upravu, društvene djelatnosti i boračka pitanja	objekata domaćinstava u riziku od energetske siromaštva i poboljšana energetska efikasnost domaćinstava		od strane gradskog vijeća - Izvještaj o realizaciji Programa sa listom korisnika i finansijskim pokazateljima
3.3. Unapređenje sistema zagrijavanja stambenih objekata	3.3.1. Pomoć u zamjeni neefikasnih grijnih tijela za domaćinstva u riziku od energetske siromaštva	2026 - 2029	80.000,00	20.000,00	60.000,00	- Služba za računovodstvene, poslove trezora, privredu i razvoj -Služba za opću upravu, društvene djelatnosti i boračka pitanja	Unaprijeđena energetska efikasnost domaćinstava i smanjeni finansijski troškovi za obezbjeđenje potrebne količine toplotne energije kod domaćinstva u riziku od energetske siromaštva	- Energetski rizična domaćinstva - Oko 15 domaćinstva	- Program sa kriterijima sufinansiranja unapređenja energetske efikasnosti - Broj domaćinstava obuhvaćen mjerom - Izvještaj o realizaciji Programa sa listom korisnika i finansijskim pokazateljima
3.4. Podsticanje primjene obnovljivih izvora električne energije	3.4.3. Sufinansiranje nabavke i ugradnje solarnih panela za domaćinstva u riziku od energetske siromaštva	2026 - 2029	60.000,00	15.000,00	45.000,00	- Služba za računovodstvene, poslove trezora, privredu i razvoj	Unaprijeđena energetska efikasnost domaćinstava ugradnjom solarnih panela i smanjeni troškovi električne energije za energetski ranjiva domaćinstva	- Energetski rizična domaćinstva - Oko 10 domaćinstva	- Broj domaćinstava obuhvaćen mjerom EE - Broj dodijeljenih /sufinansiranih uređaja

Finansijski plan

Mjere	N / G	Period cijele strategije 2024-2029						Godišnji nivo											
		Ukupno	Godišnje	Finansiranje iz budžeta Općine (ukupno)	Godišnji prosjek finansiranja iz budžeta Općine	Finansiranje iz drugih izvora (ukupno)	Godišnji prosjek finansiranje iz drugih izvora	2024		2025		2026		2027		2028		2029	
								Općina	Drugi izvori	Općina	Drugi izvori	Općina	Drugi izvori	Općina	Drugi izvori	Općina	Drugi izvori		
Strateški cilj 1. Ublažiti rizik energetskog siromaštva programima socijalne pomoći																			
1.1.1. Identifikacija, praćenje i mapiranje žarišnih područja energetski siromašnih domaćinstva	5	10.000,00	2.000,00	4.000,00	800,00	6000,00	1.200,00			800,00	1.200,00	800,00	1.200,00	800,00	1.200,00	800,00	1.200,00	800,00	1.200,00
1.2.1. Novčana pomoć za subvencioniranje troškova električne energije	5	15.000,00	3.000,00	8.000,00	1.600,00	7000,00	1.400,00			1.600,00	1.400,00	1.600,00	1.400,00	1.600,00	1.400,00	1.600,00	1.400,00	1.600,00	1.400,00
1.2.2. Novčana pomoć za subvencioniranje troškova grijanja u toku grijne sezone	6	43.000,00	7.166,67	13.000,00	2.166,67	30000,00	5.000,00	2.166,67	5.000,00	2.166,67	5.000,00	2.166,67	5.000,00	2.166,67	5.000,00	2.166,67	5.000,00	2.166,67	5.000,00
Strateški cilj 2. Podići svijest i znanje građana o prevenciji i prevazilaženju rizika energetskog siromaštva																			
2.1.1. Provjere i savjetodavne intervencije za energetski ranjiva domaćinstva	5	5.000,00	1.000,00	1.000,00	200,00	4000,00	800,00			200,00	800,00	200,00	800,00	200,00	800,00	200,00	800,00	200,00	800,00
2.2.1. Organizacija edukacija u oblasti energetske efikasnosti	4	6.000,00	1.500,00	1.000,00	250,00	5000,00	1.250,00					250,00	1.250,00	250,00	1.250,00	250,00	1.250,00	250,00	1.250,00
2.2.2. Informisanje i savjetovanje u pripremi dokumentacije za prijavu na javne pozive za sufinansiranje energetske obnove za domaćinstva pogodena energetskim siromaštvom	6	500,00	83,33	500,00	83,33	0,00	0,00	83,33	0,00	83,33	0,00	83,33	0,00	83,33	0,00	83,33	0,00	83,33	0,00
2.2.3. Organizacija edukacije u oblasti energetske efikasnosti u javnim ustanovama	5	6.000,00	1.200,00	1.000,00	200,00	5000,00	1.000,00			200,00	1.000,00	200,00	1.000,00	200,00	1.000,00	200,00	1.000,00	200,00	1.000,00
2.3.1. Kampanje „energetske pismenosti“ i „energetske efikasnosti“	5	15.000,00	3.000,00	2.000,00	400,00	13000,00	2.600,00			400,00	2.600,00	400,00	2.600,00	400,00	2.600,00	400,00	2.600,00	400,00	2.600,00
2.3.2. Finasiranje i sufinansiranje organizacijama civilnog društva za projekte iz oblasti energetskog siromaštva	5	15.000,00	3.000,00	2.000,00	400,00	13000,00	2.600,00			400,00	2.600,00	400,00	2.600,00	400,00	2.600,00	400,00	2.600,00	400,00	2.600,00

Strateški cilj 3. Smanjiti rizik energetske siromaštva razvojem održivog, energetski efikasnog socijalnog stanovanja																			
3.1.1. Unapređenje standarda energetske efikasnosti (grijanje, topla voda, el. energija) uz visoke stope sufinansiranja za energetska siromašna domaćinstva	4	70.000,00	17.500,00	20.000,00	5.000,00	50000,00	12.500,00					5.000,00	12.500,00	5.000,00	12.500,00	5.000,00	12.500,00	5.000,00	12.500,00
3.1.2. Unapređenje standarda ovojnice postojećih individualnih i kolektivnih stambenih objekata uz visoke stope sufinansiranja za energetska siromašna domaćinstva	4	50.000,00	12.500,00	20.000,00	5.000,00	30000,00	7.500,00					5.000,00	7.500,00	5.000,00	7.500,00	5.000,00	7.500,00	5.000,00	7.500,00
3.1.3. Mali energetska paketa efikasne tehnologije za energetska siromašna domaćinstva	5	7.000,00	1.400,00	1.000,00	200,00	6000,00	1.200,00			200,00	1.200,00	200,00	1.200,00	200,00	1.200,00	200,00	1.200,00	200,00	1.200,00
3.2.1. Unapređenje standarda ovojnice postojećih individualnih stambenih objekata za domaćinstva u riziku od energetske siromaštva	3	55.000,00	18.333,33	10.000,00	3.333,33	45000,00	15.000,00							3.333,33	15.000,00	3.333,33	15.000,00	3.333,33	15.000,00
3.3.1. Pomoć u zamjeni neefikasnih grijnih tijela za domaćinstva u riziku od energetske siromaštva	4	80.000,00	20.000,00	20.000,00	5.000,00	60000,00	15.000,00					5.000,00	15.000,00	5.000,00	15.000,00	5.000,00	15.000,00	5.000,00	15.000,00
3.4.3. Sufinansiranje nabavke i ugradnje solarnih panela za domaćinstva u riziku od energetske siromaštva	4	60.000,00	15.000,00	15.000,00	3.750,00	45000,00	11.250,00					3.750,00	11.250,00	3.750,00	11.250,00	3.750,00	11.250,00	3.750,00	11.250,00
Ukupno		437.500,00		118.500,00		319.000,00		2.249,99	5.000,00	6.050,00	15.800,00	25.050,00	63.300,00	28.383,33	78.300,00	28.383,33	78.300,00	28.383,33	78.300,00
Procenti		100%		25,73%		74,27%		0,51%	1,14%	1,38%	3,61%	5,73%	14,47%	6,49%	17,90%	6,49%	17,90%	6,49%	17,90%

* Predviđeni iznos sredstva po pojedinim mjerama moguće je uvećati ukoliko se iznađu dodatna sredstva.

Monitoring i evaluacija

Monitoring predstavlja sistematično i kontinuirano prikupljanje, analiziranje i korištenje podataka i indikatora radi mjerenja napretka realizacije Strategije. Svrha praćenja je strateško upravljanje, odnosno pravovremena reakcija na eventualne zastoje u provedbi, novonastale probleme ili nepredviđene situacije. Praćenje treba biti kombinirano sa redovnim godišnjim izvještavanjem organa vlasti jedinice lokalne samouprave o provedbi Strategije te ukazivanjem na napredak ili eventualne zastoje uz davanje prijedloga za rješenja.

Osnova monitoring plana je formiranje grupe za praćenje, koja će na bazi postavljenih ciljeva u Strateškom planu pratiti proces i na godišnjoj osnovi izvještavati Općinsko vijeće Čelici javnost o stepenu njegove realizacije. Odgovornost za praćenje realizacije Strateškog plana imaju:

- o Općinska uprava na čelu sa Načelnikom imenuje Koordinacioni odbor za izradu, ažuriranje i praćenje realizacije Strategije za smanjenje energetske siromaštva Službu za poslove načelnika i općinskog vijeća;
- o Nadležne općinske službe i javne ustanove koje se bave pitanje energetske siromaštva (kroz godišnji izvještaj o radu);
- o Komisije, odbori, radne grupe koje osniva Općinsko vijeće, a koje u okviru svog djelokruga rada imaju i pitanje zaštite siromašnih;
- o Međunarodne i domaće organizacije koje imaju interes za kvalitetnu realizaciju ovog dokumenta.

Godišnji izvještaj o realizaciji Strategije priprema se s ciljem praćenja provođenja planiranih aktivnosti i ocjene doprinosa u ostvarivanju programa i mjera. U godišnjem izvještaju o realizaciji precizno se navodi da li su i u kojoj mjeri izvršene planirane aktivnosti iz akcionog plana rada, zatim očekivani i ostvareni rezultati, planirana i utrošena sredstva za izvršenje aktivnosti, i za eventualno neizvršenje, razlog za neizvršenje ili djelomično izvršenje.

Evaluaciju Strategije je moguće raditi tokom realizacije, a obavezno na kraju realizacije Akcionog plana (2029 godine), odnosno nakon realizacije Strategije, sa ciljem identificiranja nivoa postizanja strateških ciljeva i korištenja ovih i informacija o eventualnim novim strateškim pitanjima za novi ciklus planiranja.

Anexi:

Anex 1. Grupe domaćinstava pogođene energetske siromaštvom

Ekonomski i socio-demografski indikatori			Energetski indikatori			
Oblik javne novčane podrške	Socijalne kategorije stanovništva	Ekonomski status domaćinstva	Energetski status objekta	Energetska klasa objekta	Vlasništvo objekta	Vrsta stambene jedinice
Energetski siromašna domaćinstva						
<ul style="list-style-type: none"> - korisnici stalne novčane pomoći - korisnici privremene novačane pomoći - korisnici novčane egzistencijalne naknade - korisnici naknade civilne žrtve rata - korisnici minimalne i zagarantovane penzije - korisnici lične invalidnine - korisnici novčane naknade na ličnu invalidninu iz boračke zaštite (RVI) - korisnici porodične invalidnine 	<ul style="list-style-type: none"> - Lica nesposobna za rad i privređivanje - Mladi koji izlaze iz sistema socijalne zaštite - Starije osobe - Samohrani nezaposleni roditelji - Demobilisani borci - Civilne žrtve rata - Osobe sa invaliditetom - Penzioneri - Porodice šehida i poginulih boraca - Ratni vojni invalidi (RVI) 	<ul style="list-style-type: none"> - Domaćinstva čiji prihod ne prelazi 25% prosječne plaće u Federaciji BiH po članu domaćinstva 	<ul style="list-style-type: none"> - Objekti bez toplotne vanjske izolacije - Objekti sa sobnim grijanjem - Električni uređaji loše energetske klase - Energetski neefikasna rasvjeta 	<ul style="list-style-type: none"> - Objekti sa lošim karakteristikama po osnovu vizualnog pregleda objekta 	<ul style="list-style-type: none"> - Privatni objekti 	<ul style="list-style-type: none"> - Porodične kuće / individualno stanovanje - Kolektivni stambeni objekti
Energetski rizična domaćinstva						
<ul style="list-style-type: none"> - zaposleni sa niskim primanjima - korisnici minimalne i zagarantovane penzije - korisnici naknade po osnovu nezaposlenosti - korisnici novčane naknade na ličnu invalidninu iz boračke zaštite (RVI) - korisnici porodične invalidnine 	<ul style="list-style-type: none"> - Starije osobe - Demobilisani borci - Penzioneri - Zaposleni siromašni - Samohrani roditelji - Ratni vojni invalidi (RVI) 	<ul style="list-style-type: none"> - Domaćinstva čiji prihod ne prelazi 50% prosječne plaće u Federaciji BiH po članu domaćinstva 	<ul style="list-style-type: none"> - Objekti bez toplotne vanjske izolacije - Objekti sa centralnim grijanjem - Objekti sa sobnim grijanjem - Električni uređaji loše energetske klase - Energetski neefikasna rasvjeta 	<ul style="list-style-type: none"> - Objekti sa lošim karakteristikama po osnovu energetskog audita 	<ul style="list-style-type: none"> - Privatni objekti 	<ul style="list-style-type: none"> - Porodične kuće / individualno stanovanje - Kolektivni stambeni objekti

Anex 2. SWOT analiza

Za identifikaciju najvažnijih unutrašnjih faktora i vanjskih okolnosti od značaja za razvoj općine je korištena SWOT analiza. Utvrđivane su prilike i prijetnje, te snage i slabosti.

Identifikacija unutrašnjih i vanjskih faktora i okolnosti za općinu Čelić

Snage: lokalna zajednica koja podržava projekte energetske efikasnosti; geografski položaj lokalne zajednice omogućava razvoj i ima potencijal za obnovljive izvore energije (solarni paneli, vjetroelektrane); postoji potencijal i za proizvodnju solarnih panela.

Slabosti: ne postoje lokalne NVO koje bi promovisale energetske efikasnosti; nedovoljno razvijeni obnovljivi izvori energije; loša materijalna situacija stanovništva; stanovništvo nije edukavano u oblasti obnovljivih izvora energije; u lokalnoj zajednici/upravi ne postoje odjeli koji se bave praćenjem javnih poziva; ne postoji sistem javnog grijanja; ne postoji strategija za razvoj energetske efikasnosti; veliki broj domaćinstava se grije na fosilna goriva.

Prilike: postojanje različitih fondova za finansiranje projekata energetske efikasnosti (domaći i međunarodni); građani su zainteresirani za projekte energetske efikasnosti;

Prijetnje: viske cijele tehnologije energetske efikasnosti; česte promjene cijana energenata; loša energetska mreža; nemogućnost nabavke određenih energenata za ogrev.

**JU CENTAR ZA SOCIJALNI
RAD ČELIĆ**

JU CENTAR ZA SOCIJALNI
RAD ČELIĆ
Kraljevo Veležje
07:30-16:00
Kontakt: 070 220 111

